

Ustanovitelji: občinske konference
SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica,
Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj.
Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

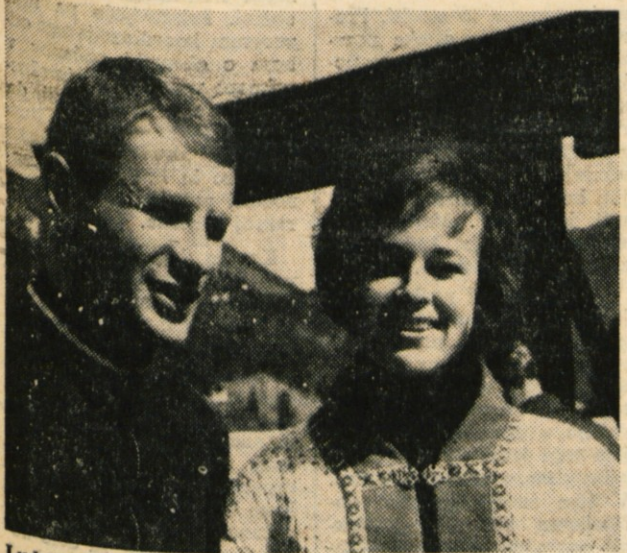
Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Jih Raška (ČSSR) olimpijski zmagovalec v Grenoblu je bil dvakratni zmagovalec letošnje Planice in novi rekorder 90-metrške skakalnice (96 m).

Ludvik Zajc je bil na letošnji Planici najuspešnejši Jugoslovjan. Pred dnevi se je poročil s prikupno Norvežanko.

Kranjčan Marjan Mesec je med Jugoslovani dosegel najdaljši skok (115 m) in k dobrih uspehom v letošnji sezoni dodal 13. mestom med 62 skakalci na Planici 68 še ta lep uspeh.

Radovljiški borci NOV na svoji skupščini: uveljavljati gospodarsko in družbeno reformo ob utrjevanju samoupravnega mehanizma

Borci NOV so še vedno v prvih vrstah uveljavljanja tistih načel, ki so veljala zanje v času osvobodilnega boja, in sicer boj za mir, za lepše in srečno življenje ljudi. To so ugotavljali na skupščini ZZB radovljiške občine, ki je bila v soboto, 23. marca. To je poudaril v svojem poročilu predsednik občinskega odbora ZZB Janez Strgovšek in to so poudarjali mnogi govorniki tudi v razpravi. Njihove organizacije zajemajo 2370 članov, 975 rezervnih oficirjev in podoficirjev ter 592 vojaških vojnih invalidov. Od teh jih je 550 članov zveze komunistov, 75 jih je v vodstvenih vrstah te organizacije, 105 v vodstvu SZDL, 28 v samoupravnih telesih občinskih organov in podobno. Tako se borci ne le kot člani, marveč kot aktivni pobudniki in organizatorji še vedno zavzemajo za utrjevanje samoupravljanja in uveljavljanja novih mladih ljudi v različnih orga-

nih in prek teh za uresničevanje gospodarske in družbene reforme, ki je danes najvažnejša naloga. Tako je bilo poudarjeno na skupščini. Veliko so govorili tudi o skrbi za borce-kmete, za družine borcev, o njihovem zaposlovanju in upokojitvi, pri čemer so kritizirali posamezne primere, ko borce siliijo v prezgodnjo upokojitve, o stanovanjih, o spomeniški dejavnosti in še zlasti o prenašanju tradicije naše revolucije na mlajši rod. Ob tej zadnji nalogi so pozdravili delo njihovega člana Toneta Svetine, ki je s svojim romanom Ukana na poljuden

način posredoval široki javnosti dogajanje v revolucionarnih dneh. V znak hvaležnosti so mu poklonili kipec Partizana. O današnji nalogi pisane besede in zgodovine našega naroda je zatem govoril pisec Svetina in tudi pisatelj Matej Bor, ki je bil na zboru.

V sklepih zbora in tudi v pozdravnem pismu predsedniku Titu so poudarili, da se bodo še vnaprej zavzemali na vseh delovnih mestih v samoupravnih organih in v družbi sploh za uresničevanje postavljenih načel v najtežjih časih revolucije.

K. M.

Referendum o samoprispevku za gradnjo šol v loški občini

Koliko bi prispevali občani?

Pri mesečnem osebnem dohodku
80.000 S din bi zaposleni delavec
prispeval vse leto le 9600 S din

Kot smo že poročali, je občinska skupščina v Škofji Loki na zadnji seji sklenila, da bo referendum o samoprispevku za gradnjo šol v občini 21. aprila od 7. do 19. ure. V sami Škofji Loki pa bodo volivci lahko glasovali tudi že v soboto, 20. aprila, od 12. do 19. ure. Če se bo glasovanja udeležilo več kot polovica upravičenih volivcev in če se bo večina njih odločila za uvedbo samoprispevka, potem bo le-ta uveden za dobo petih let.

Plačevali naj bi ga vsi, ki so zaposleni in stanujejo v škofjeloški občini, in sicer 1 odstotek od vseh izplačanih neto osebnih dohodkov. Po izračunu, ki ga je pripravil oddelek za družbene službe in občo upravo pri skupščini, bi na primer zaposleni, ki imajo mesečni dohodek 80.000 starih dinarjev plačali na leto 9600 S din samoprispevka, zaposleni z mesečnim dohodkom 90.000 S din 10.800 dinarjev, tisti, ki imajo mesečni dohodek 130.000 S din letno, 15.600 S din samoprispevka itd.

Kmetje bi plačevali samoprispevek v višini 2 odstotka od katastrskega dohodka in 2 odstotka letno od posekane lesne mase po obračunu. Tako bi na primer kmetje prispevali na leto: pri katastrskem dohodku brez lesa do 80.000 starih dinarjev (teh kmetov je v občini 544) 1600 S din, pri katastrskem dohodku nad 80.000 do 200.000 S din (342 kmetov) 2800 S din letno, pri katastrskem dohodku nad 200.000 do 400.000 S din (509 kmetov) 6000 S din na leto itd.

Obrtniki, gostilničarji, avtoprevozniki itd. bi plačevali 2 odstotka od čistega dohodka in upokojenici, ki imajo mesečno nad 60.000 S din starostne, invalidske ali družinske pokojnine 1 odstotek.

Ker je bil v Selški dolini že uveden samoprispevek za gradnjo šol v Železnikih, bodo prebivalci, ki so ta prispevek plačevali, prispevali sedaj manj kot drugi občani. Tisti, ki so že prek svojih delovnih organizacij prispevali dve leti po 1,5 % od svojih neto osebnih dohodkov, bi sedaj plačevali le še dve leti po 1 %. Tudi kmetom, ki so prispevali za gradnjo omenjene šole v lesu, z obračunom pri gozdnem gospodarstvu, se bo plačani znesek upošteval.

S. Z.

Letos že šestič Kurirčkova pošta

Letos bo spet startala Kurirčkova pošta — tokrat že šestič. Dobršen del Kurirčkove pošte bo potekal tudi po Gorenjski, in sicer bodo pionirji obiskali Kamnik, Kranj, Trzin, Radovljico, Škofjo Loko in Jesenice.

Start Kurirčkove pošte, ki bo kasneje obiskala še druge gorenjske kraje, bo 8. aprila v Kamniku. Takrat se bodo pionirji vseh kamniških šol zbrali pred spomenikom, kjer sta v drugi svetovni vojni padla prva skojevca v Kamniku. Kurirčkova pošta bo med bivanjem v Kamniku obiskala pionirske odrede in osnovne šole v domu invalidne mladine v Kamniku, v Mekinjah, Nevljah, osnovno šolo Tomo Brejc ter osnovno šolo v Mostah.

10. aprila bodo kamniški pionirji predali kurirčkovo torbo svojim vrstnikom iz Kranja. Iz Kranja bo šla Kurirčkova pošta v Trzin, iz Trzina v Radovljico, iz Radovljice na Jesenice. Z Jesenic bodo pionirji nesli kurirsko torbo v Tolmin, iz Tolmina bodo torbo prenesli v Škofjo Loko, od tu pa se bo spet vrnila v Kranj, in kranjski pionirji bodo kurirsko torbo prenesli Ljubljano, kjer bo pri spomeniku pod Čekinovim gradom sklepna slovesnost.

vig

Letošnje prireditve v Kamniku

Pred kratkim so v Kamniku sprejeli program letošnjih prireditev. Ker je teh prireditev precej, naj omenimo samo nekatere najvažnejše.

Že v začetku prihodnjega meseca, 10. aprila, bo v Kamniku začetek letošnje Kurirčkovske pošte, o kateri bomo podrobneje še pisali. 27. aprila bodo v kamniški občini proslavili dan ustanovitve Osvobodilne fronte, pri tem pa bodo dolgoletnim najbolj požrtvovalnim delavcem v krajevnih organizacijah SZDL podelili priznanja. Krajevne organizacije bodo skupaj z mladinskimi aktivni posvetile posebno pozornost sprejemanju novih članov v SZDL, zlasti mladine. Ob dnevu ustanovitve OF pa bo posebna komisija pri izvršnem odboru občinske konference SZDL nagradila najboljše sestavke učencev in dijakov o Osvobodilni fronti.

V maju bodo priredili prvomajski zlet v Kamniški Bistrici, medtem ko bo teden mladosti organiziral občinski komite ZMS. Za dan borca — 4. julija — bodo organizirali pohod mladine po poteh znanih partizanskih enot, obiskali pa bodo tudi partizanske kraje in spomenike NOB. Dan vstaje, 22. julija — in občinski praznik — 27. julija — bo Kamnik proslavil s številnimi kulturnimi, športnimi in zabavnimi prireditvami, ki bodo trajale ves teden od 22. do 27. julija. Za občinski praznik se bo občinska skupščina sestala na slavnostni seji, predvidevajo pa tudi, da bi družbenopolitični zbor tokrat bil v Motniku ali Tuhinju.

6. avgusta bodo v Kamniku praznovali 25-letnico ustanovitve Slandrove brigade, ki je bila ustanovljena na Šipku nad Blagovico 6. avgusta 1943 iz treh bataljonov kamniško-savinjskega odreda. Osrednja proslava tega jubileja bo septembra v Motniku.

Poleg omenjenih prireditev bodo v Kamniku priredili še izseljeniški dan, med seboj pa se bodo pomerili kamniški gasilci, medtem ko bodo v Komendi organizirali konjske dirke.

vig

»Še o dvoreznosti...«

Na članek Sprejemljiva je le konstruktivna kritika in nepristransko obveščanje javnosti z dne 6. 3. 1968 sem nameraval odgovoriti že prej. Čakal sem le, da se bo oglašil kdo iz vrst prosvetnih in drugih javnih in političnih delavcev, s katerimi smo večkrat o teh stvareh izmenjavali mnenja. Zlasti sem to pričakoval od tovarišev, ki delajo v družbeno »nižje vrednotenih« šolah; na gumarski, kovinarski, plesarski in trgovski. Kaže pa, da jih to (samovoljno) vrednotenje ne prizadene. Tudi tovariši z ekonomske, gimnazije, tekstilne, tehnične šole Iskra so zelo zadovoljni, ker so »višje vrednoteni«?

Nikakor ne mislim odgovarjati na vsako trditev avtorja, ker so mnoge med njimi neresnične, pristranske, nekonstruktivne, nekatere med njimi pa zlonamerno zavajajo javnost in prav tem je namenjen odgovor.

Avtor si zelo prizadeva, da bi zavrnil očitke o dvoreznosti neke politike in konkurenci in postavil celo na laž pisca tega očitka. To poskuša doseči tudi z navajanjem nekaterih datumov. Pozabil pa je, da je ZPPS že 3. novembra 1967 imel posvet s predsedniki skupnosti učencev gorenjskih srednjih tehničnih in poklicnih šol. Sestanek je vodil tov. Lorenčič in predlagal nekakšen medel recept o delovanju skupnosti učencev.

Neposredno po tem sestanku smo vprašali tov. Zrimška, direktorja zavoda, kako bo ta razprava potekala naprej in mu obenem povedali,

da tudi sami pripravljamo dokument o tem vprašanju. Dejal nam je, da bo prvi naslednji sestanek, sestanek ravnateljev in obljubil, da bodo nanj zagotovo povabili tudi predstavnika Obk ZMS Kranj. Vendar so na obljubo »pozabili«. Namesto tega je vse naprej potekalo v popolni tajnosti. Torej vendar le gre za dvoreznost!

Nihče ne trdi, da si ravnatelji niso prizadevali napraviti dobrega pravilnika, kakor tudi ne, da so sovražniki mladine ali da ima katerikoli člen namen kvariti mladino. Vendar pa kljub prizadevnosti niso uspeli izdelati takega pravilnika, ki bi ustrezal današnjim pogojem in življenju. Iz tega sledi, da bi jim bila potrebna strokovna in družbenopolitična pomoč. Tega pa zavod za prosvetno pedagoško službo ni uspel dati. Razlogi za to tičijo v dvojni vlogi tovariša Lorenčiča, ki nastopa zdaj kot pedagoški svetovalec zavoda, drugič spet kot ravnatelj šole. To mu je omogočilo, da se je na seji občinskega komiteja ZM dne 5. februarja 1968 kot predstavnik zavoda distanciral od pravilnika, v Glasu 6. 3. 1968 pa kot ravnatelj šole isti pravilnik zagovarja s pretiranim poudarjanjem dobrega namena in s ponujanjem pravilnika takšnega, kakršen je, v nadaljnjo obdelavo. Zelo čudno je, da mu zavod to dovoljuje.

Želim, da mi odgovorni tovariši na Zavodu za prosvetno pedagoško službo odgovorijo, kaj pravzaprav pomeni njihovo distanciranje od pravilnika? Ali se distancira

Pred kratkim je izvršni odbor občinske konference SZDL Kranj sprejel delovni program od marca do septembra letos. Šestmesečni program izvršnega odbora kranjske občinske konference socialistične zveze zajema nadaljevanje sedanjega programa, ki so ga sprejeli septembra lani, naloge, ki so jih sprejeli na drugi seji občinske konference januarja letos in nekatere aktualne naloge organizacij SZDL.

Pregled dosedanjega izvajanja delovnega programa kaže, da so nekatere naloge, ki si jih je izvršni odbor zadal septembra lani, takšne, da jih je treba nadaljevati tudi v prihodnje. Tako je ena izmed takšnih nalog Leto krajevnih skupnosti. Člani izvršnega odbora so se dogovorili, da bodo skupaj z koordinacijskim odborom izdelali analizo o dosedanjem poteku te akcije, hkrati pa se bodo dogovorili, kakšne naj bi bile

zavod tudi odgovornosti za ta pravilnik? Ali bo kaj ukrenil proti tistim, ki so po njegovem mnenju odgovorni zanj?

Tovariš Lorenčič (spet kot pedagoški svetovalec zavoda) »zavrača vse tiste, ki izkoriščajo dilemo okrog omenjenega pravilnika za razne napade na Zavod za prosvetno pedagoško službo v Kranju«. Mislim, da tu ne gre za nobeno izkoriščanje dileme! Gre za prigrav na delo zavoda, na njegovo enostransko usmerjenost k uresničevanju predpisanih učnih načrtov, namesto iskanja sodobnejših teoretičnih in praktičnih rešitev za vzgojna vprašanja. Vprašujem se, kakšno strokovno pedagoško službo potrebujemo? Mislim, da je odgovor jasn; takšno, ki bo sposobna reševati vso problematiko šol na svojem področju.

Tovariš Lorenčič piše: »Objektivno oceno omenjenega pravilnika lahko da le oni, ki je v celoti seznanjen s pisano problematiko srednjega šolstva«. In kdo je to? Očitno si avtor domišlja, da so lahko objektivno seznanjeni le oni, ki delajo v srednjih šolah. Tendenco je takoj vidna. S tem avtor zavestno ali nezavestno podpira nekatere šole, ki skušajo svoje pomanjkljivosti, posledice svojega lastnega napačnega ravnanja, naprtiti drugim faktorjem in ne dopuščajo nobene kritike za svoje delo. Duh, ki veje iz pravilnika, zgornji je danes samouprava učencev. Še več, kaže na to, da tisti, ki bi poleg ZM morali prvi pomagati razvijati jo, niso ničesar storili za njeno dejansko vključitev v mehanizem šole in da niti ni-

Delovni program kranjskega izvršnega odbora SZDL Konference v vseh krajevnih organizacijah

na tem področju naloge krajevnih in občinske organizacije socialistične zveze. Še naprej bodo spremljali vprašanja zaposlovanja, zaposlenosti in kadrovske politike, sekcija za izvenšolsko varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti (razširjena s predstavniki SZDL, sindikata in DPM) pa bo na osnovi programa iz 1964. leta izdelala program razvoja otroškega varstva v občini. Razen tega pa si bo izvršni odbor še naprej prizadeval, da bodo občani seznanjeni s pomembnimi zunanjepolitičnimi dogodki.

Na osnovi sklepov druge seje občinske konference so člani izvršnega odbora sklenili, da bodo ta in prihodnji mesec v vseh krajevnih organizacijah SZDL sklicane krajevne konference. Na konferencah bodo izdelali delovne programe, razpravljali o problemih krajevnih skupnosti, kadrovskega vprašanja,

metodah dela itd. Pred konferencami bodo člani izvršnega odbora obiskali krajevne organizacije in se z vodstvi pogovarjali o pripravi na sklicanje konferenc. Razen tega bodo do septembra uresničili še nekatere druge sklope, sprejete na drugi seji konference. Med drugim bodo skušali s še nekaterimi preučiti delovanje komunalne samouprave, imenovali pa bodo tudi posebno skupino, ki bo pripravila vse potrebno za formiranje in razvijanje družbenih centrov v posameznih krajevnih skupnostih. Pripravili bodo tudi posvetovanje s predstavniki krajevnih organizacij socialistične zveze in člani poravnalnih svetov, na katerem se bodo pogovorili o problemih delovanja in uveljavljanja teh svetov.

V okviru nekaterih aktualnih nalog pa bodo med drugim pregledali potek reelekcije in pripravili javno razpravo o programu in organizaciji kulturnega življenja v občini. Pripravljajo pa tudi program koordinacijskega odbora o obrambi občanov v primeru vojne. Člani izvršnega odbora so tudi menili, da bi bilo treba skupaj s turističnimi društvi, delavsko univerzo in krajevnimi skupnostmi preučiti možnosti za razvoj turizma.

Ker so dosedanje izkušnje pri izpolnjevanju delovnega programa pokazale, da bi bilo za izvrševanje posameznih nalog potrebnih več ljudi, so na seji formalno več sekcij za posamezna delovna področja. Tako so med drugim ustanovili sekcijo za problem zaposlovanja in kadrovske politike, za problem kulturnega življenja občanov pri oblikovanju kulturne politike, za delo komunalne samouprave itd. S temi sekcijami bodo skušali uresničiti posamezne naloge socialistične zveze v občini.

A. Z.

Vzgojno varstveni zavod
K R A N J
RAZPISUJE
prosto delovno mesto
hišnika
za enoto »Kekec« pri
Vodovodnem stolpu.

Delovno razmerje je za določen čas s nepolnim delovnim časom.

Pogoji: vaje mora biti manjših hišnih popravil. Poleg vloge pošljite kratek življenjepis na upravo Vzgojno varstvenega zavoda Kranj, Trg revolucije 1 do 6. 4. 1968.

Uprava

Zdenko Mali

Skrb za ribji zarod

Na Bledu gradijo nove bazene za vzrejo lipanskih mladice —
Letos bodo vložili v gojitvene potoke 40.000 postrvi jezerk —
Širok razmah ribolovnega turizma

Ribolovno območje ribiškega društva Bled zajema jezero, Savo Bohinjko na dolžini 14 km in gojitvene potoke v okolici Bleda. Ni kaj reči, blejski ribiči so marljivi. Pravzaprav so mi rekli, naj zapišem, da so posamezniki člani društva zelo pridni in posnemanja vredni. Veliko dela je bilo opravljenega z dobro voljo in brezplačno.

Posebno skrb so ribiči posvetili za mladi ribji zarod. Vsako leto vlagajo v gojitvene potoke mladice potočne postrvi, ki so ob vlaganju velike samo 3 cm. Te mladice potem živijo tri leta v gojitvenih potokih, nato pa jih ribiči »preselijo« v lovne vode. Tako je v gojitvenih potokih še ves vložek iz leta 1966 in 1967.

Zanimivo je, da vlagajo vsako leto več postrvi jezerk. Ta vrsta postrvi zelo hitro raste. Letos jih bodo vložili v gojitvene potoke okrog 40 tisoč, na jesen ali spomladi pa jih bodo ulovili in vložili v jezero. Plemenke, ki so dale ikre, so bile velike od 50 do 92 cm in težke od 4 do 7,50 kg.

Lani so blejski ribiči v Savo Bohinjko vložili 1639 potočnih postrvi od 9 do 15 cm in 6224 potočnih postrvi z najmanjšo mero 26 cm. To je ribji zarod domače vzreje iz gojitvenih potokov Rečica, Buč in Ripšica. Poleg tega so kupili 985 potočnih postrvi od 7 do 13 cm in 2100 ameriških postrvi (velikost od 24 cm) in jih vložili v Savo. V Savo so spustili tudi 23.400 lipanov domače vzreje od 5 do 9 cm. Skupna vrednost vloženih rib v Savo Bohinjko znaša prek osem milijonov S din.

Blejski ribiči pa so poskrbeli za zarod tudi v drugih lipanskih vodah v Sloveniji. Vzredili in prodali so 25.000 mladice lipana (do 3 cm), ki zdaj plavajo po različnih po-

tokih in rekah Slovenije.

Niso pa blejski ribiči vlagali samo v Savo, temveč tudi v jezero. Iz Cerkniškega jezera so pripeljali 5000 mladice ščuk (velikost od 12 cm in več) in jih vložili v jezero. V Celju so kupili 900 krapov, težkih od pol kg do 1 kg in jih vložili v jezero. Razen kupljenih rib so v jezero vložili 1150 postrvi jezerk domače vzreje iz potokov pri veslaškem hangarju.

Vlaganje mladice v jezero in Savo pa ni samo sebi namen, ampak je v tesni zvezi z ribolovnim turizmom. Na območju voda, s katerimi upravlja ribiško društvo Bled je lani lovilo 2089 tujih in 709 domačih prijateljev ribolova. Od tega številca je 855 tujih gostov v Savi lovilo lipana in postrvi, medtem ko je 216 tujih gostov lovilo ščuke v jezeru.

Zanimiva je primerjava gibanja ribolovnega turizma za obdobje zadnjih štirih let. 1964. leta je lovilo 2182 gostov, 1965. leta 2925 gostov, 1966. leta 3501 turistov in lani 2798 tujih in domačih ribičev. Kot se iz teh podatkov vidi, je bil ribolovni turizem najbolj razgiban 1966. leta; v primerjavi z lani je bilo kar 700 tujih ribičev več. Ta pojav je v tesni povezavi s splošnim gibanjem turistov na Bledu in ga samo s tega vidika lahko pravilno ocenjujemo.

Vsekakor pa na Bledu ribiči dobro gospodarijo. Ribolovni turizem jim je prinesel 9 milijonov S din, vrednost vloženih mladice v jezero, Savo in potoke pa znaša 9 milijonov 300 tisoč S din. In ne samo to. Pred kratkim so pričeli graditi ob potoku Rečica — Mišca v Zaki tri nove bazene za vzrejo lipanskih mladice. Ta vrsta salmonidnih rib je izredno cenjena in iskana zlasti pri tujih ribičih — turistih, ker je lov na lipana

pravi ribiško-športni užitek. Prav zato je gradnja bazenov za vzrejo lipanskih mladice pomembna za rast lipanov.

Ker danes skoraj nimamo nobene investicije brez posojila, naj povem, da vrednost investicijskih del znaša okrog 7 milijonov S din; blejski ribiči imajo toliko lastnih denarnih sredstev. Gradnjo bazenov so zaupali Obrtno komunalnemu podjetju Bled.

Ob koncu naj bralcem povem, da v sestavku ni nobene »rubiške«.

J. Vidic

Proračun občine Skofja Loka za leto 1968

Največ denarja so namenili za izobraževanje in vzgojo

Proračun občine Skofja Loka predvideva, da bo v letu 1968 doseženih skupno 14.077.896 N dinarjev dohodkov, kar je za 10,2 odstotka več kot lani. Največ denarja bodo dobili od prispevkov od osebnega dohodka, in sicer 56,5 % ali 7.958.245 N din ter od prometnega davka 26,2 % ali 3.692.850 N din. Ostali del dohodka pa bodo zbrali od davkov na dohodke, taks itd.

Ceprav je delež prispevkov iz osebnega dohodka najmočnejši med dohodki cele občine, je vendarle manjši kot lani. Predvsem zato, ker se letos ta prispevek deli med zvezo, republiko in občino drugače kot lani. Zaradi tega bo loška občina imela iz tega naslova približno 50 milijonov starih dinarjev manj dohodkov kot lani.

Dohodki od prometnih davkov bodo v tem letu za 21,7 odstotkov večji kot lani. Doseči jih nameravajo predvsem od prometa blaga na drobno in prometnega davka od alkoholnih pijač. Tako računajo, da bodo samo od no-

ve trgovine Nama dobili 24 milijonov starih dinarjev.

Kot vsako leto so bile tudi letos potrebe večje od razpoložljivih sredstev. Zato vsem zahtevam niso mogli ugoditi, v okviru možnosti pa so upoštevali mnenja občanov, ki so jih izrekli na zborih volivcev. Tako so na primer povečali dotacijo za kulturno in telesno kulturno dejavnost ter tudi večini krajevnih skupnosti odobrili sredstva, ki so jih zaprosila.

Največ denarja iz proračuna so namenili za izobraževanje in vzgojo, in sicer 6.694.707 N din ali 43,3 % vseh dohodkov, kar je za 15,4 % več kot lani. S tako povečanimi sredstvi upajo, da bodo lahko izboljšali osebne dohodke učnega kadra, tako da bodo razlike v primerjavi z drugimi dejavnostmi manjše. Precej več kot lani, 42,4 %, so letos namenili tudi za komunalno dejavnost. Največ bodo porabili za ureditev mestne razsvetljave in občinski urbanistični program.

S. Z.

Vzdrževanje stavb v kranjski občini Letos manj denarja kot lani

Lani je bilo v kranjski občini za investicijsko in tekoče vzdrževanje stavb, s katerimi gospodarji Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj, porabljenih nad 307 milijonov starih dinarjev. Tako so za investicijsko vzdrževanje porabili celo 12 milijonov starih dinarjev več kot je bilo na voljo denarja (234 milijonov S din). Za tekoče vzdrževanje pa so porabili 73 milijonov starih dinarjev ali 52 odstotkov razpoložljivih sredstev.

Ceprav so lani za investicijsko vzdrževanje porabili precej več denarja kot leto poprej, pa vseeno niso uspeli dokončati vseh del. S tem denarjem so predvsem zava-

rovali zgradbe pred propadanjem, v starem delu mesta so obnovili in tako olepšali pročelja hiš, na Zlatem polju so asfaltirali terase in obnovili poslovne prostore in ponekod popravili instalacije, ki so že ogrožale varnost stavb in ljudi.

Letos pa je denarja za investicijsko vzdrževanje precej manj. Tako bi potrebovali okrog 170 milijonov starih dinarjev, denarja pa je le okrog 86 milijonov. Zato bodo morali program zmanjšati za polovico. Dokončali bodo le lanska dela, obnovili nekatera pročelja in nekatere instalacije.

Več denarja pa bo letos na voljo za tekoče vzdrževanje. Tako bodo imeli hišni sveti okrog 40 milijonov starih dinarjev več kot pa bo denarja za investicijsko vzdrževanje. Zato so na zadnji seji skupščine stanovalcev — minuli teden v ponedeljek — poudarili, da bodo morali hišni sveti sodelovati s podjetjem, da bi tako čimbolj smotrno koristili razpoložljiva sredstva. Med drugim so na skupščini stanovalcev priporočili hišnim svetom na področju krajevnih skupnosti Zlato polje, Vodovodni stolp, Planina-Huje in Stražišče, da bi del sredstev za tekoče vzdrževanje namenili za urejanje zelenic.

Letos bo torej za celotno vzdrževanje zgradb (investicijsko in tekoče) na voljo okrog 200 milijonov starih dinarjev. Od tega pa se bo od stanarin nabralo le okrog 170 milijonov, drugo pa je ostalo še od lani (od tekočega vzdrževanja). Na seji skupščine so stanovalci menili, da gre sedaj od stanarin premalo denarja za vzdrževanje zgradb in da bi bilo zato treba sedanjo delitev stanarine spremeniti v korist vzdrževanja.

A. Z.

OBIŠČITE

PODJETJE
AGROTEHNIKA

prodaja vse
kmetijske stroje

s 5,5 %

POPUSTOM

PRODAJNI SEJEM KMETIJSKIH STROJEV V LJUBLJANI

STROKOVNI FILMI
vsak dan od 10.—12. ure

STROKOVNA PREDAVANJA

o spravlilu krme in o predelovanju krompirja pa
19., 23. in 25. marca od 9. ure dalje

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE HALA - B

Ob skupščini ZKPO Radovljica Uspehi so lahko le plod načrtnega dela

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Radovljica je v preteklem dveletnem obdobju uresničevala svoj program dela zlasti v naslednjih vrstah kulturne ustvarjalnosti: dramsko amaterski, v glasbeni, v kulturno estetski ter likovni. Kulturno-prosvetne organizacije na celotnem območju radovljiške občine so v navedenih dejavnostih pokazale tudi največ aktivnosti. Ker poročamo o delu ravno po skupščini, ki je minulo nedeljo, 24. marca, pretresala dveletno delovno obdobje, ne bi bilo napak, da v nekaj številkah vsaj približno orišemo dokaj razgibano amatersko ustvarjalno in splošno kulturno dejavnost v radovljiški občini.

Na območju te komune dela dvanajst kulturno-prosvetnih organizacij, dve samostojni umetniški skupini ter 23 sekcij v teh društvih. Kulturne organizacije so v dveh letih pripravile 791 raznih prireditev, ki jih je obiskalo 142.000 obiskovalcev. Občinska zveza pa je v svojem dveletnem obdobju izvedla 113 raznih prireditev in srečanj, obiskovalcev pa so zabeležili več kot 26 tisoč.

Med prireditvami kulturnih organizacij po krajih je bilo največ koncertov vokalne glasbe ter uprizoritev raznih dramskih del. Precej prireditev pa so pripravili za razne priložnosti in spominske svečanosti, nekaj je bilo tudi večerov folklorne in petja, koncertov instrumentalne glasbe, družabnih večerov ter klubskih večerov in predavanj.

Občinska organizacija ZKPO je posebej za več krajev pripravila vrsto kulturnih ter literarnih večerov, organizirala je nekaj gostovanj po Sloveniji ter v zamejstvu, predvsem pa je posvečala pozornost organizaciji večjih srečanj, kot so na primer srečanje mladinskih pevskih zborov in instrumentalnih skupin, spominski kulturni teden v Ribnem, srečanje godb na pihala, turistično glasbeno in folklorno prireditev Oj, Triglav, moj dom, organizirala pa je tudi vrsto pomembnejših gostovanj od drugod, med drugim tudi iz inozemstva. — Kulturnim manifestacijam, ki jih je prirejela ZKPO v sodelovanju z domačimi sekcijami, pa so se pridružila še gledališka gostovanja z nastopi poklicnih gledališč, predvsem iz Ljubljane. Ta gostovanja so se pričela zaradi rastoče potrebe po kulturnem življenju občanov zlasti v večjih krajih, koder amatersko kulturne organizacije s svojimi programi niso mogle v polni meri zadostiti teh potreb ljudi. Kmalu pa se je izkazalo, da so taka gostovanja zelo zaželena. V letu 1966 jih je bilo 13, naslednje leto pa se je število gostovanj povečalo kar na 36. Poprečen obisk pa je bil nekaj nad 400 obiskovalcev na

predstavo. Tolikšen odziv ljudi in organizacijski uspeh pa je ohrabil organizatorje, da so podoben program pripravili tudi za leto 1968. Vendar pa so nastopile nekatere težave z zbiranjem dodatnih sredstev za te predstave.

ZKPO je kot občinska organizacija na temelju svojega koncepta dela jasno opredelila odnos do vseh vrst kulturno-prosvetnega dela v amaterskih organizacijah. Prizadevanja igralsko amaterskih skupin, zborov in sekcij je podpirala, zavedajoč se, da je igralski amaterizem najbolj razširjena vrsta kulturnega dela, ki ima tudi najdaljšo tradicijo in zgodovinsko podlago. Sproščala je iniciativo posameznikov in skupin na tem področju in v drugih dejavnostih, nudila je strokovno pomoč, in pripomogla, da je bilo delo kar najbolj kvalitetno. Z organizacijo večjih srečanj, tako dramskih, glasbeno folklornih in zabavnih, pa je ustvarila možnosti za sočeno posameznih skupin v kvaliteti, saj je taka oblika nastopanja zelo spodbudila skupine in sekcije k bolj vztrajnim ter sistematičnim pripravam za taka večja srečanja. Prav v tem pa je nujno potrebna aktivna vloga občinske organizacije, ki je edina lahko združila prizadevanja številnih skupin v neko večjo prireditev.

Podporniki usmeritve k čim aktivnejši vlogi občinske zveze pri organizaciji in vodenju kulturne akcije v komuni pa so se odločno zavzemali za sožitje in sodelovanje med amaterskimi kulturnimi organizacijami in poklicnimi kulturnimi institucijami. Po tem konceptu in praksi dela se je to sodelovanje organsko vraščalo v celotno kulturno dogajanje v komuni. Potemta-

kem gostovanja poklicnih kulturnih skupin niso bila nekaj izoliranega od drugih kulturnih akcij. Vloga ZKPO pri tem ni bila zgolj posredovalna ali menažerska, marveč je bilo to delo zasnovano na premišljenem konceptu, ki je obsegal preučitev repertoarja, organizacijo abonmajev in oblikovanje gledališkega občinstva, kar je še posebej važno, da bi lahko postalo spremljevalec gledališkega dogajanja.

V dveh letih sistematičnega organizacijskega in strokovnega dela so amaterske predstave kot gledališka gostovanja pridobili širok krog gledalcev tudi med delovnimi kolektivi. To pa zategadelj, ker je bilo delo dobro vodeno z organizacijo abonmajev, z oblikovanjem dramske šole za amaterje ter s povezovanjem programa med posameznimi kraji. Ustvarjeno je bilo tudi tesno sodelovanje med sindikalnimi podružnicami in kolektivi v delovnih organizacijah pri načrtovanju programa in pri zbiranju sredstev za financiranje tega programa. V nekaterih delovnih kolektivih radovljiškega območja so z zadovoljstvom sprejeli razpravo o sodelovanju in so jo tudi z razumevanjem podprli. Zal pa so ponekod v občinskih krogih napak razumeli pobudo ZKPO in delovnih organizacij, češ da gre zgolj za enkratno akcijo sodelovanja. Občinski sindikalni svet pa je zamislil ter akcijo sodelovanja sprejel in jo tudi podprl ter jo priporočil delovnim kolektivom. Zategadelj so bili razgovori s kolektivi uspešni. Vendar pa je pri tem potrebno poudariti, da ne gre zgolj za enkratno sodelovanje na primer pri enoletnem programu ampak za dolgoročno programiranje.

J. Bohinc

Jeseniški gledališčniki brez dvorane?

Delo v amaterskem gledališču Tone Cufar na Jesenicah se je že nagnilo v drugo polovico letošnje triindvajsete gledališke sezone. Čeprav iz objektivnih razlogov ni vse delo steklo, kot je bilo z načrti predvideno, pa so vendarle že dosednji uspehi dokaz, da bo tudi ta gledališka sezona na Jesenicah bogata, pestra in uspešna.

Gledališče je do sedaj naštudiralo štiri premiere. V oktobru je bila otvoritvena premiera Levstik-Grünove drame KASTELKA. Predstava je s pretresljivo zgodbo o materinski ljubezni in nesmiselnih vojni pri publiki doživela veliko pozornost, pa tudi priznanje, zlasti po zaslugi doživete igre Slave Maroševičeve v naslovni vlogi. Druga premiera je bila ob koncu decembra, in sicer pravljica igra F. Milčinskega MOGOČNI PRSTAN, ki jo je režiser Jože Tomažič pripravil za novejše mlade pa tudi starejše publike. V januarju letos je sledila kot tretja premiera tragedija velikega angleškega dramatika W. Shakespearea HAMLET. Uprizoritev te zahtevne in zmerom aktualne tragedije je potrdila zrelost igralskega ansambla jeseniških amaterjev, pa tudi zrelost jeseniške publike, ki je delo sprejelo s pozornostjo in priznanjem. Velika zasluga za to gre predvsem igralcu Slavku Polancu za uspešno igralsko stvaritev zahtevne naslovne vloge Hamleta. Kot četrta premiera pa je bila v začetku februarja uprizorjena Golarjeva veseloigra VDOVA ROŠLINKA, ki z uspehom razveseljuje številno publiko na Jesenicah in po okoliških odrih. Zasluga za to ne gre samo domačnosti in razigranosti te veseloigre, temveč v

veliki meri tudi zreli in temperamentni igri Marjance Cebuljeve v naslovni vlogi.

Doslej je jeseniško gledališče uprizorilo 54 predstav, od tega 9 predstav s ponovitvami Fischerjeve igre PROSTI DAN in mladinske igre E. Kästnerja EMIL IN DETEKTIVI iz repertoarja lanske sezone. Domačim predstavam pa je treba prišteti še gostovanja Mestnega gledališča ljubljanskega s Kreftovimi KRANJSKIMI KOMEDIJANTII, Slovenskega gledališča iz Trsta s Pirandellovo komedijo SAJ NI RES in ljubljanske opere z baletnim večerom. Gostovanja poklicnih gledaliških hiš so na Jesenicah zmerom deležna velike pozornosti publike, zato se bo do konca sezone zvrstilo še nekaj gostovanj Mestnega gledališča ljubljanskega, ljubljanske Drame in morda še kakšnega drugega slovenskega poklicnega gledališča.

Pa tudi repertoar jeseniškega amaterskega gledališča obeta do konca sezone še štiri, če ne celo pet premier. Že v marcu bo premiera operete Pri belem konjičku, ki jo gledališče pripravlja skupaj z jeseniško glasbeno šolo. Nato se bodo zvrstile še naslednje premiere: ameriška komedija N. Klorja Mary-Mary v režiji Stanke Geršakove, drama Ferda Kozaka Puncčka v režiji Bojana Cebulja in igra angleškega pisatelja Rattigana Globoko sinje morje v režiji Srečka Tiča. Predvidena je tudi še uprizoritev Camolettijeve komedije Boeing-Boeing.

Uresničitev tega programa, za katerega delo in priprave že tečejo, pa je usodno odvisna od višje sile v obliki preprosti uporabljanja stavbe, v kateri gledališče deluje za javne namene. Stavba, za katero ni bilo nikoli zadostnih sredstev za vzdrževanje in obnavljanje, je v takem stanju, da imena kulturni dom sploh ne zasluži. Električna napeljava je tako dotrajana in v nasprotju z vsemi predpisi, da je Elektro-podjetje Kranj na osnovi zapisnika posebne komisije sklenilo s 1. aprilom letos prenehati dobavljati električno energijo v stavbo, v kateri deluje gledališče, knjižnica, lokalni radio in železarska godba. Dovoljenje za dobo električne energije po tem roku lahko izda medobčinska inšpekcija, ki pa doslej še ni povedala svojega mnenja!

Neizprosni zob časa je svojo vlogo odigral, zdaj pa jo bodo končno in vendarle morali odločno odigrati tudi drugi, ali pa dopustiti, da Jesenice ostanejo brez edine dvorane, ne samo za gledališke, temveč tudi za vse druge kulturne in družbene prireditve.

Bojan Cebulj

V sredo je delavska univerza Radovljica v graščini odprla razstavo Tito na Gorenjskem — Foto: F. Perdan

Te dni po svetu

PRAGA, 22. marca — Predsednik Češkoslovaške Novotny je obvestil predsedstvo CK KPC, da želi odstopiti s svojega položaja predsednika republike. Novotny je o svojem odstopu obvestil tudi ljudsko skupščino. Kot razlog odstopa je navedel sedanje stanje v državi.

NEW YORK, 22. marca — Varnostni svet OZN je prekinil sejo, ker se delegati niso mogli zediniti v obsodbi Izraela zaradi napada na Jordanijo. ZDA so sicer obžalovale, da se je s tem napadom ponovno poslabšal položaj na Bliznjem Vzhodu, niso pa pritegnile obsodbi agresije.

WASHINGTON, 23. marca — Predsednik Johnson je na tiskovni konferenci povedal, da je general Westmoreland imenovan za načelnika generalnega štaba ameriških kopenskih sil. General Westmoreland je bil poveljnik vojaških sil v Vietnamu. Z njegovim odpoklicem pa nista povezana neuspeh in napačna strategija ameriških sil v Vietnamu, kot si je prizadeval dokazati predsednik na tiskovni konferenci. Večina listov pa ocenjuje odstavitev s tem, da je Westmoreland napačno ocenil položaj sil v Vietnamu.

STOCKHOLM, 23. marca — Tu se je začel nujni sestanek stockholmske konference za mir v Vietnamu. Predsednik DR Vietnamu je dejal, da je severnovietnamska vlada pripravljena na pogajanja tisti trenutek, ko bi ZDA ustavile bombne napade in druge vojne operacije proti DR Vietnamu.

NEW YORK, 24. marca — Indija, Pakistan in Senegalija so predložile varnostnemu svetu OZN osnutek resolucije, s katero zahtevajo obsodbo agresije na Jordanijo. Osnutek resolucije je bil predložen po brezplodnih posvetovanjih, da bi se doseglo soglasje o kompromisni resoluciji, na kateri so vztrajale tudi ZDA.

DRESDEN, 24. marca — V Dresdenu v NDR je bil večer sestanek najvišjih voditeljev komunističnih in delavskih partij ter vlad Bolgarije, Madžarske, NDR, Poljske, SZ in Češkoslovaške. Predstavniki Romunije se sestanka niso udeležili. Na sestanku so izmenjali — kot pravi sporočilo — mnenja o zelo važnih problemih političnega in gospodarskega razvoja ter sodelovanja.

TREBNJE, 25. marca — Predsednik republike Josip Broz-Tito je pognal v obratovanje hidrocentralo Trebišnjica. Stovesnosti so poleg več sto gostov prisostvovali graditelji hidroelektrarne, ki so tu delali celih devet let.

Ljudje

V zadnjem času se veliko naprednih partij in gibanj izdežel na obeh obalah Sredozemskega morja pogovarja o tem, kako bi Sredozemlje proglasili za področje miru, varnosti in enakopravnega sodelovanja. V takšna razmišljanja in pogovore se vključuje tudi naša Socialistična zveza. Njeni predstavniki so sodelovali na vseh dosedanjih zasedanjih tega gibanja, katerega cilj je, kot rečeno, mir in sodelovanje na sredozemskem področju.

Na obalah tega morja so nastajali in propadli veliki svetovni imperiji in Sredozemlje že več stoletij predstavlja eno izmed najburnejših področij svetovne politike. Krize, ki so zajemale svet, so kot po pravilu vedno našle svoj odsev v Sredozemlju.

zemljo in to dejstvo še danes privlači strategijo modernih metropol. Pota evropskega kolonializma so zmeraj vodila prek Sredozemlja — v Orient, Srednjo Azijo, na Daljni vzhod ali na jug v široki afriški kontinent.

Nobeno svetovno področje ni tako raznolično kot Sredozemlje. To raznoličje prihaja do polnega izraza zlasti v rasi, veri, jeziku, kulturi, zgodovini in stopnji ekonomske razvitosti. Obala Sredozemskega morja predstavlja edinstveno tromejo med kontinenti — tu je osemnajst evropskih, afriških in azijskih držav — pravi mozaik republik in kraljevin.

V tem svetu razlik se je rodila ideja za združevanje najnaprednejših sil. Eden izmed pobudnikov tega gibanja je tudi naša država. Do sedaj

so imeli predstavniki naprednih gibanj in partij že več sestankov — v Beogradu, Rimu, Bologni in v Damasku. Sklepna ugotovitev vseh omenjenih sestankov je, da bi morali v bodočnosti organizirati širšo konferenco vseh tistih sil, ki se zavzemajo za napredek političnega položaja, političnega področja, ki je pred nedavnim doživelo težko agresijo. Tako so na vseh dosedanjih sestankih tudi enoglasno obsodili izrasko agresijo na arabske dežele.

Eden izmed osnovnih ciljev in nalog bodoče konference naprednih gibanj in partij Sredozemlja bo prav gotovo akcija za končno ukinitve politike sile in agresije v svetu, zlasti še v Sredozemlju. Če bo konferenca v tem uspela, bo s tem uresničila težnje

sredozemskih narodov, da postane to področje resnični prostor miru.

Ko govorimo o akciji partij in gibanj, s tem ne mislimo, da se ta aktivnost ne bo kasneje razširila na sodelovanje in razgovore predsednikov vlad sredozemskih držav, kar bi po nekaterih ugotovitvah pomenilo enega izmed pomembnih korakov v sredozemski zgodovini. Kajti skozi desetletja so korakale osvajaalne armade iz Evrope na Vzhod ravno skozi Sredozemlje in skoraj noben širši svetovni spopad ni tega področja zgrešil. In ravno v tem dejstvu je težko izkusitvo in prav gotovo je, da bi imela enotna akcija v Sredozemlju pozitiven vpliv in odmev v svetovnem mednarodnem položaju.

V. G.

in dogodki

Prijateljsko sodelovanje Kranja z Oldhamom

Ljudje naj čimveč vedo o ljudeh

Bill Handforth: »Zelo sem srečen, da sem spoznal vašo deželo«

V zadnjih letih je Kranj zelo razvil prijateljsko sodelovanje s tujimi mesti. Od prvotnih izmenjav mladinskih kolonij se je to sodelovanje razširilo tudi na druga področja. Tako je v okviru izmenjave prosvetnih delavcev med Kranjem in Oldhamom prišel 15. februarja na sedemtedenski obisk v Kranj učitelj gospod Bill Handforth iz Oldhama. Namen njegovega obiska je, da seznani prosvetne delavce, učence in nasploh vse občane Kranja o življenju in drugih značilnostih tega prijateljskega angleškega mesta. Ker se njegovo bivanje v Kranju bliža kraju, smo ga pred dnevi zaprosili, da nam pove kako je zadovoljen z obiskom.

Prvikrat sem v Kranju in zelo sem srečen, da sem spoznal vašo deželo. Prepričan sem, da to ne bo moj zadnji obisk v vašem mestu. Če bo šlo vse po sreči, bom že pri-

hodnje leto zopet prišel k vam; seveda kot turist. Sicer pa menim, da je tovrstno prijateljsko sodelovanje zelo koristno. Čeprav je moje področje dela prosveta in sem predvsem s te platí hotel seznaniti Kranjčane — predvsem prosvetne delavce in učence — o življenju v Oldhamu, pa sem imel priložnost navezati stike tudi z drugimi ljudmi. Mislim, da se ravno v tem, da ljudje čimveč vedo o ljudeh, kažejo prednosti takšnega sodelovanja. Zato sem še tembolj prepričan v pomembnost in korist le-tega.

Gospod Handforth si je do sedaj razen šol in predavanj, ki jih je imel, ogledal tudi Postojno, Vogel, Ljubljano itd. Pravi, da se ljubljanska NAMA prav nič ne razlikuje od velike trgovske hiše v Manchesteru. Nadvse pa je zadovoljen s vljudnostjo ljudi in še posebno prodajalcev. — Razen tega mu je všeč tudi naša prehrana, ki se sicer bistveno razlikuje od angleške.

»Angleži sicer ne pijemo kave, marveč čaj, vendar pa sem se kmalu navadil te vaše pijače.«

»Pravite, da boste morda že prihodnje leto zopet prišli k nam, vendar kot turist. In kaj menite o naši deželi, če jo opazujete oziroma ocenjujete iz turističnega zornega kota?«

»Menim, da Angleži premlajemo o Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Redke so pri nas reklame, ki nas vabijo v vašo deželo na dopust. Prepričan sem, če bi bilo toliko reklam o vaši deželi pri nas, kolikor jih je o Švici, Nemčiji itd., bi tudi precej več naših ljudi

prišlo k vam kot pa sicer. No, jaz sem se že odločil. Preden se vrnem, pa bom stopil še na poslovalnico Kompas in jih poprosil, da mi dajo čimveč prospektov, da bom z njimi doma delal reklamo.«

»Kako pa ste kot pedagog zadovoljen predvsem z znanjem angleškega jezika pri naših učencih?«

Bill Handforth

»Ne samo, da sem zelo zadovoljen, naravnost presenečen sem. Najbolj sem bil presenečen v osnovni šoli Lucijan Seljak in v kranjski gimnaziji. Posebno za dijake gimnazije menim, da je njihovo znanje presenetljivo.«

Ko smo s predstavniki zavoda za prosvetno pedagoško službo v Kranju proti koncu kramljali z gospodom Handforthom, ki že 17 let poučuje geografijo, zgodovino raznih religij in francoščino, je povedal, da se Kranj v mnogih ozirih ne razlikuje dosti od Oldhama. Morda še najbolj med drugim v tem, da imajo tam dosti več raznih mladinskih klubov. Ti klubi so za mladino nekakšno nadaljevanje šole. V njih pa mladi delajo tisto, za kar so že v šoli kazali največ zanimanja. Seveda pa vse poteka pod strokovnim vodstvom.

Nazadnje pa je gospod Handforth, ki se v prostem času zanima za glasbo, ko smo ga poprašali, kaj želi sporočiti Kranjčanom, rekel:

»Želim in upam, da bom prihodnje leto spet prišel v Kranj!«

Jutri, v četrtek, ob 19. uri pa bo gost iz prijateljskega angleškega mesta imel v stavbi občinske skupščine (dvorana 15) predavanje z naslovom Prijateljsko mesto Oldham. Ker bo predavanje, ki bo spremljano s 150 barvnimi diapozitivi, nedvomno zelo zanimivo, bi bilo prav, da se ga udeleži čimveč Kranjčanov in drugih.

A. Zalar

kava
mercator

Beli pajek

• 54 •

Utrujen ste in potrebni okrepčila,« je dejal zaskrbljeno in se z vnelo lotil postrežbe.

Murielin obraz je bil strahotno blede in zadnje ure so ji okrog oči in ust zarisale ostre poteze. Čaja, ki ji ga je bil natočil, se ni dotaknila in šele čez nekaj časa je s tresočo roko segla po kozarcu vode in si omočila ustnice.

»Kje je?« je nenadoma vprašala in njene oči so se s strahom uprle vanj.

»Videl ga boste, saj sem vas zato pripeljal sem,« jo je miril. »Toda še prej bi vam rad dal nekaj nasvetov. Vse se bo bolj izteklo, kot si mislite. Le nikar se ne bojte!«

Potegnila je z roko prek čela in stresla glavo. »O, pripravljena sem na vse! Rada bi bila že na jasnem.«

Strongbridge jo je od strani prežeče opazoval. Zdaj jo je končno imel tam, kjer jo je hotel imeti, kljub temu pa se je bal scene, ki jo je bil že dolgo pripravljaval in vse njene posledice natančno preračunal. Pri tem se namreč zanj ni odločalo samo o posesti te žene, temveč še o mnogočem drugem in zato ga je obhajal strah, če se mu v njegove račune ni vrnila kaka usodna napaka.

Pritisnil je dvakrat na gumb zvonca in ko je čez nekaj časa začul v sosednji sobi rahel šum, se je nagnil čisto blizu k mladi ženi. »Rihard se je zelo spremenil, saj boste videli,« jo je pripravljaval. »Mnogo hudega je pretrpel in potreboval bo nekaj časa, da

si opomore. Zato bi bilo prav, da bi ga današnje srečanje preveč ne razburilo in bi vas zaradi tega prosil, da bi se omejili samo na kratek pogovor z njim. Saj boste tako opazili, kako je z njim.«

Muriel je nestrpno pokimala in se trudno dvignila. Strongbridge ji je ponudil roko ter jo vodil k dvojnimi vratom na drugem koncu sobane in jih odprl. Vse je bilo inscenirano tako, da bi napravilo čim močnejši vtis. V majhni sobi, ravno nasproti vrat, je sedel Sten Moore in krepko vlekel cigareto, pri tem pa se je izgubljeno smehljaj, kot se smehljajo bebeli. Bil je čedno oblečen in tudi sicer skrbno negovan, toda močna svetloba, ki je padala nanj, je jasno kazala strahotne sledove njegovega telesnega in duševnega propada. Njegov koščeni obraz je bil pepelasto siv, oči so ležale globoko v votlinah in so se svetile v mrzličnem lesku, njegovi močno osiveli lasje pa so bili mrtvi in krhki. Pogled na to razvalino človeškega bitja je bil nadvse žalosten. Mož, ki mu ni bilo več kot nekaj čez trideset let, je bil propal starček in vendar je Muriel v njem takoj spoznala svojega moža. Onemoglo se je naslonila na podboj vrat in z očmi, polnimi groze zrla na to sliko bede.

Sten je le bežno pogledal obe osebi in se ni dal motiti v svojem sanjačenju. Šele ko je začel Strongbridge govoriti, je nekoliko okrenil glavo.

»Sten Moore, pripeljal sem vam obisk. Ali ga poznate?« Pomignil je Muriel, naj stopi naprej in ubogala ga je, toda bolnik ni kazal nobenega znamenja, da jo je spoznal.

»Rihard!« Vse usmiljenje čutečega srca žene je ležalo v tem vzkliku in Strongbridgeja je

streslo. Če bo ta glas, ta topli glas vzbudil v možu stare spomine, je igra zanj izgubljena. Njegov pogled je napeto obvisel na potezah Stena, toda ta je zaprl oči in se spet zasanjano smehljaj.

»Ta glas...« je polglasno mrmral predse. »Rihard!« se je spet oglasilo iz Murielinih ustnic in nehotje je stopila korak bliže k tej nepremični postavi, toda Strongbridge jo je s svarečim pogledom zadržal.

»Žena...« je šepetal Sten. »Ravnokar sem jo spet videl, toda ne morem je zadržati. Siljal sem njen glas, nje pa ni nikjer...« Žalostno je zmajal z glavo in njegov pogled je zdrknil mimo Muriel v in planila v krčevit jok. Strongbridgeju se je zazdelo, da je čas končati sceno. Zdaj je bil prepričan, da mu od Riharda Irvina ne preti nobena nevarnost več. Nežno in obzirno je potisnil Mrs. Irvine v veliko sobo nazaj in zaprl za njo vrata ter jo pustil samo. Ko se je čez četrte ure spet prikazal, si je Muriel nekoliko opomogla, le na očeh se ji je bralo, koliko je trpela.

»Ni me spoznal!« je vzdihnila bolešno. »To se bo že še zgodilo. Treba mu je le prave nege. In za to bom jaz skrbel,« je dejal prepričljivo. »Toda prav tako je potrebno, da se tudi za vas nekaj ukrene, Mrs. Irvine. Na vsak način morate za nekaj časa oditi kam drugam, da se izognete nevšečnosti, ki bi utegnile nastati za vas.

Kar se tiče mene in Cornerja, midva bova že molčala, kljub temu pa se lahko zgodil, da se na kakršenkoli način razve, da je vaš mož še živ in da se je vrnil. To pa bi bilo za vas sila neprijetno.«

»Ne razumem vas,« je dejala mlada žena prestrašeno.

»Razumeli me boste, če pomislite, da ste svojčas izjavili policiji, da ste v ponesre-

čencu z vso gotovostjo spoznali svojega moža in da zdaj vodite proces proti zavarovalnici zaradi izplačila premije za Riharda Irvina. — Če bi se zdaj zvedelo, da je ta Rihard Irvine živ in zdrav, bodo od vas zahtevali razna pojasnila.

»Saj jih bom lahko dala,« je hlastno odgovorila Muriel, vendar je njen strah pričal, da si je resnosti svojega položaja popolnoma svesta.

»Že, že,« je dejal gospodar Skidemore-Castleja, »toda na to se nikar preveč ne zanašajte. Videz govori proti vam in mnenja sem, da bo komaj šlo brez daljšega preiskovalnega zapora.«

Pri tej besedi je mlada žena kar vztrepetala od strahu in njene preplašene oči so se obupano uprle v Strongbridgeja.

»In to bi vam rad prihranil, vidite,« je po kratkem molku nadaljeval. »Tu, kjer ste zdaj, imate zatočišče, kjer vas ne bo nihče odkril, mi pa bomo pridobili na času, da bomo lahko delali za vas. — Dovolite mi torej, da bom skrbel za čas za vas. Mislim, da sem vam že dokazal, kako dobre in poštene namene imam z vami.«

Na Murielinem obrazu se je pojavil leden odpor. »In s seboj tudi,« je odvrnila trdo. »Naredili ste pri tem izvrstno kupčijo.«

Strongbridge se je dobrohotno smehljaj. »Vsekakor, tega niti ne tajim,« je priznal odkrito. »Do zdaj sem zaslužil približno štirideset odstotkov. Ne smete pa pozabiti, Mrs. Irvine, da sem bil svojčas posodil dokaj velik kapital ženski, ki je nisem poznal in sem torej moral predvsem misliti na to, kako čimprej spet dobiti denar nazaj.

(Nadaljevanje)

Alpinist Joža Čop praznuje 75 - letnico

V sredo, 27. marca, praznuje znani alpinist Joža Čop petinsedemdesetletnico. Ob tej priložnosti se ga je naše uredništvo spomnilo s skromnim darilom. Obiskali smo ga na internem oddelku jeseniške bolnišnice, kjer se že nekaj časa zdravi.

Grči, kot je še vedno, se mu je zatresel glas od ginjenosti, ko se je zahvaljeval.

Roke, s katerimi je nekoč preplezal najtežje stene, so nemirno lovile trapez nad posteljo. Kljub boleznim se še vedno rad pošali. Hitro pa se je zresnil in dejal: »Treba je bilo neki, da sedaj štirje leže tam na pokopališču.« Tudi njega je kot vsakega gornika pretresla smrt smučarjev pod Mojstrovko pred nekaj dnevi. »Mladi so bili in podcenjevali

so nevarnost. Nas stare ne poslušajo dosti.« Spominjal se je dveh planincev, ki jima je zabičeval, naj se navežeta, pa so ju našli pod steno mrtva z zvitiimi vrvmi ob sebi.

Najbrž bi pri nas težko našli gornika, ki je tako živel za gore kot Joža Čop. Neštetokrat je preplezal najbolj nevarne visine. Tristokrat je preplezal triglavsko steno. Po njem se imenuje težka smer v triglavski steni — Čopov steber, ki ga je leta 1945 preplezal s Pavlo Jesihovo. Doma hrani odlikovanje — red dela z rdečo zastavo, s katerim ga je ob njegovi sedemdesetletnici odlikoval predsednik Tito.

Ob slovesu je naročil pozdrave za vse kranjske planince, mi pa smo mu še enkrat zaželeli, da bi hitro okreval.

L. Mencinger

Kino

Jesenice RADIO

27. marca franc. jug. barv. film SOLEDAD

28. marca franc. barvni VV film CLOVEK IZ RIA

29. marca franc. romunski film ZVEZDA BREZ IMENA

Jesenice PLAVŽ

27. marca franc. barvni VV film CLOVEK IZ RIA

28. marca grški film GRK

JANIS

29. marca grški film GRK JANIS

Dovje-Mojstrana

28. marca amer. film PLACILO ZA VRAGA

Kranjska gora

28. marca franc. jug. barvni film SOLEDAD

29. marca amer. film PLACILO ZA VRAGA

Kamnik DUPLICA

27. marca amer. barv. film SAMO NAPREJ, KAVBOJ ob 19. uri

28. marca amer. barv. film SAMO NAPREJ, KAVBOJ ob 18. uri

Kamnik DOM

27. marca jug. barv. film ZBIRALCI PERJA ob 17.30 in 20. uri

Kranj CENTER

27. marca amer. barvni film UBIJALCA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

27. marca amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SONORE ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče SVOBODA

27. marca amer. barvni CS film CHABASCO ob 20. uri

Škofja Loka SORA

27. marca amer. barvni CS film NA VELIKI REKI ob 18. in 20. uri

28. marca amer. film FATA MORGANA ob 20. uri

29. marca amer. film FATA MORGANA ob 18. in 20. uri

Prešernovo gledališče v Kranju

ČETRTEK — 28. marca — ob 16. uri A. Papler: HUDOBNÍ GRASČAK — lutkovna predstava v Senčurju,

Miha Klinar: Mesta, ceste in

Domov III. DEL

Nemški generali mislijo daleč v prihod zopet obvladati »ubogega Konrada«.

Deveto poglavje

1
Ječa, v katero so starega Uršiča zapeli, teri je presedel skoro dva meseca, je spoštovanje do cesarja in cesarstva ter rotnika, ki si ne želi drugega, kakor da hudič. Ko so ga pred šestnajstimi dnevi rov in ko se je direktor zapora v imenu čeval »za pomoto« ter jim polagal na sveto vzame vere v pravičnost presvetlega cesarja najraje pljunil v cesarjevo podobo in v cesarja najbolj vdane avstrijske domoljube do velikega razlikanstvu.

Oblast je zares postala do Slovencev posrednem zaledju fronte zelo popustljiva svoje junijske grožnje slovenskemu ljudstvu hotela obračunati enkrat za vselej in ga in poslušnega:

Pritlikavec je pozabil, da je pritikav piri se kakor opit hlapec, ki v pijanosti sam za gospodarja. Klobuta ga bo izročil spomnil, da slovenske zemlje ni, marveč ne samo tu, marveč tudi na oni strani vdrila cesarska vojska in pregnala Italijo gnila z vsega starega, v prejšnjem stoletju ozemlja.

Avstrijski orel bo zopet razpel svoje danje cesarsko ozemlje, čeprav bi mu jih sekali krepplje, s katerimi drži cesarstvo krepplji so še vedno ostri. To bodo Hrvačje, pa tudi drugi slovanski pritikavci

Planšarstvo v okolici Gorij (8)

(Nadaljevanje)

PRED ODHODOM V PLANINO

Ko je bil določen dan za odhod živine na pašo v planino, so šli pastir in nekaj kmetov dan ali dva prej v planino, da so očistili **mlake** (tolmune vode) za napajanje živine in popravili morebitne ograje, če je bila planina ograjena (Rpečnikov rovt). Če se ozremo nazaj le 50 ali 60 let, kar starejši ljudje še dobro pomnijo, je imela skoraj vsaka večja kmetija svoj strop, svojega pastirja in svoj stan. Gospodar je pri odhodu živine v planino peljal s konjem opremo za pastirja, posodo za mleko in še prašiča ali dva. Razen tega je šlo takrat s pastirjem v planino še nekaj vaščanov, da so mu pomagali pri gonjenju živine. Dekleta so mu tudi počistila in uredila kočo, njegovo stanovanje v planini, fantje pa so pripravili potrebna drva za kuhanje.

ŽIVINSKE STAJE V PLANINAH

Na planini **Kranjska dolina** je stalo nekoč več staj kot danes; Žvegelnova iz Višelnice (okrog

40 krav, vključene so tudi krave raznih drugih posameznikov), iz Zg. Gorij Zidankova (40 glav), Benkova (40), Tapejeva, župnijska, Jurjevčeva in Frčjeva skupaj. Iz Sp. Gorij Klemenčeva (Tonejc) ter še pred časom Bederanova. Iz Poljščice Orevčeva in Šobernova skupaj, razen tega pa so bile v njej še krave drugih posameznikov).

Danes pa je na tej planini le še zidana koča, ki ima v pritličju stajanje za živino. Kočo si delijo: en del imajo Zg. Gorje iz Višelnica (en trop), drugi del je pripadalo Poljšici in Sp. Gorjam. Ta del so Poljšičani prodali Klemencu (Tonejcu) iz Sp. Gorij tako, da je ta polovica vsa pripadala Sp. Gorjam, lani pa so jo prodali TVD Partizanu Gorje, da si uredi prostore za rekreacijo in trening svojih članov, znanih tekačev. Poljšičani so si med vojnami zgradili nov hlev (**ta-mar**) za živino in pa novo, spodaj zidano, zgoraj pa leseno in cmetano kočo. Poljšičani imajo še danes onega izmed najštevilnejših tropov, okrog 60 glav, vendar nekaj govedi vsako leto dobijo tudi iz drugih vasi.

Na planini **Rpečnikov rovt**, takrat še last Rpečnikovih, se je leta 1890 paslo samo iz Sp. Gorij 13 kobil z žrebeti. Od leta 1913, ko jo je odkupila kmetijska zadruha Zg. Gorje in jo ogradila, je to edina planina še tod okoli, na kateri se smejo pasti tudi konji (ki imajo na njej svoj ograjen predel).

Na planini **Zg. Kozjek** so imeli svoje trope: Krničar — Čuden (okrog 40 glav), dalje Gregorič — Jeklic (30 — 35 glav). V **Sp. Kozjeku** pa Rekar in Dovernik (okrog 30 — 35 glav). Razen tega so imeli še skupen trop (okrog 200) jarcev, tudi v **Zg. Kozjeku**.

Dandanes imata oboje Lazi le enega pastirja, pa še ta je imel lani le 45 glav govedi na paši in 40 jarcev. To je razumljivo, zakaj danes ostajajo krave mlekarice prek poletja v hlevih, ker gre mleko dobro v prodajo.

Prav na vrhu Zg. Lazov domu-
je bolj na samem en kmet, po
domače Pavovc. Ta ima še danes
svoj trop (18 do 20 glav) in svo-
jega pastirja, pase pa v glavnem
v bližini svoje domačije in vsak
večer prižene trop domov. V su-

hi in mrzli zimi imajo težave z vodo, ker imajo le kapnico, zato morajo goniti živing pol ure hoda na napajanje k vašemu studentu (**h koritu**), ki nikdar ne usahne. Sicer pa pravijo na Lazih, da je dobro za živino, da se malo sprehodi.

Rečiška planina leži nad Zaselkom Zatrnik; od tam je oddaljena še uro hoda. Pašne pravice imajo Rečičani. Pred časom so pasli tod svoje trope: Kristof (30 glav) v Brjanci, Zg. Gogala (na Voklem, 15 krav), Ribčevi (10 do 15, Bohinjska Bela), Pretnarjev (15), Koroščev (20) in srenjski trop (30 — 40). Kot skoraj povsod po planinah okolice Gorij so stajale navedenih gospodarjev razpadle, bile med okupacijo požgane (Gogalova, Pretnarjeva in Gašperčkova) ali pa v slabem stanju še stojajo. Tako na tej planini še stoji srenjska staja (obnovljena v letih 1925 in 1926) za 32 glav živine in Koroščeva za 20 glav. Srenjski trop se pase na tej planini že od leta 1924; takrat je štel od 80 do 100 glav, danes pa le še 30 do 35.

Jože Ambrožič
(Naprej prihodnjič)

razcestja ● Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja ● Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja ● Miha Klinar: Mesta,

ina
113

ki bi se radi iztrgali krempljem dvoglavega cesarskega orla.

Tako so govorili in pisali v časopisih. V začetku julija, ko je propadla napovedovana avstrijska ofenziva na Piavi v ognju antantnih vojska, pa je oblast ubrala za Slovence druge strune. Postala je pohlevna in se jim začela dobrikati.

»Razumljivo! Oblast se vselej dobrika, kadar je v škripih. Toda to dobrikanje je navadna hinavščina. Norec, kdor ji verjame. Jaz ji ne in za dve maši bom dal, kadar jo bo vzel hudič.«

Tako se zaklinja oče, ki o politiki, preden so ga zaprli, ni nikoli govoril.

»Boje se nas,« ga poslušajo Stefi in Marija, pa tudi Slavko, ki sedi ob njegovi strani in ga ves čas gleda in posluša. »In ker vedo, da nas z dobrikanjem ne bodo pridobili, nas svare pred Italijanom, češ da bodo Italijani dobili naše kraje, če bo zmagala antanta. Tudi v tistih tvojih časopisih sem bral,« oče pogleda Stefi.

»Tako pišejo vsi,« pravi Stefi, kakor da bi hotela opravičevati pisanje »Napreja«, v katerem dr. Thuma opozarja na nekakšno tajno pogodbo med Italijo in glavnimi antantnimi silami, po kateri bi po zmagi antante Italija dobila Trst, Gorico, Istro, Dalmacijo in seveda tudi vse ozemlje do vrhov Julijskih Alp. Baje so s tem antantni diplomati pridobili Italijo na svojo stran.

Nekaj že mora biti resnice na tem, če o tej tajni pogodbi piše tudi socialistično časopisje. Toda s tem še ni rečeno, da se na primer »Napreje« zavzema za ohranitev cesarske Avstrije, marveč samo opozarja tiste slovenske socialiste, ki vidijo pri reševanju slovenskega narodnega vprašanja vodilno silo v slovenskih meščanskih strankah in samo v ustanovitvi jugoslovanske države, ne pa v revolucionarni socialistični preobrazbi monarhije v zvezo socialističnih sudetskopolonavskih držav.

Zato dr. Thuma terja od socialistov enotnost in zvestobo »avstrijski internacionalci«, a kaj ko se ta ne zgane in prepušča reševanje narodnega vprašanja v glavnem samo meščanskim strankam nenemških narodnosti, namesto da bi združila gibanja nenemških narodov za narodno samostojnost in enakopravnost v splošni tok socialističnega gibanja in revolucije.

Zakaj tega ne stori, tudi Stefi ne more doumeti, čuti pa, da manjka vodilne sile, ki bi poglajala revolucijo v tok, in da je vodilna in najmočnejša avstrijsko-nemška socialno-demokratska stranka še bolj razcepljena v struje in strujice kakor druge socialno-demokratske stranke v cesarstvu.

Vodilni se pripravajo med seboj in se prerekajo, čigava stališča so bolj pravilna in bolj socialistična, medtem pa propadajo vojaški upori in stavke, kakor na primer prejšnji mesec v Idriji, se končavajo, kakor si želijo oblast in lastniki.

Prav te dni je Stefi razmišljala, kako sta se znana socialisti Petejan in Cobal prizadevala, da bi idrijski rudarji prenehali stavkati, in ustrelega vojaškemu poveljstvu, ki ga rudarji niso hoteli poslušati in ubogati. Čeravno jim je zagrozilo s krvavimi nasiljem.

Pretentala sta rudarje, naj bi za osem dni prekinili stavko in šli na delo, namesto da bi poskrbela, da bi se stavkovni val, ki je zajel nekatere industrijske kraje tudi v drugih slovenskih deželah, razširil na vse rudnike in tovarne, in tako podprla boj idrijskih rudarjev.

Dokler bodo socialistični voditelji hlapčevali oblasti in kapitalu, bo tudi dr. Thumova želja po revolucionarnih spremembah, ki naj bi jih povzročile in dosegle socialno-demokratske stranke v »avstrijski internacionali«, ostala samo želja, razrajanjo cesarstvo pa se ne bo nikoli spremenilo v svobodno zvezo narodnostnih socialističnih republik. Ostalo bo vse pri starem. Mali narodi bodo igrače imperialističnih držav, pa naj se vojna nagne v prid antante ali osrednjih vesil.

O tem je razmišljala Stefi in zato ne zanika možnosti tajne pogodbe med Italijo in antantnimi velesilami, po katerih bi si v primeru antantne zmage Italija prilastila velik del slovenskega in hrvaškega ozemlja.

»To bi bila krivica! Tega ne verjamem,« oče stresa z glavo.

Tudi Marija zavrača Štefankino bojazen.

»Za nas je važno predvsem to, da propade Avstrija!«

»Da, seveda!« pritrjuje Mariji oče in misli na sina Antona, ki se je pred tremi tedni vrnil s Stivčevim in Rozikinim fantom Andrejem iz Skofjeloških hribov in ki se skupaj z njimi skriva zdaj v bližini Stivčeve domačije pod Krnom. »Antonu in Andreju ne bo treba na tuje,« reče zamišljeno. »Odslej bomo lahko ostali vsi doma,« govori, kakor da bo to že jutri. »Tudi Jakob se bo vrnil,« omeni Jakoba, o katerem je zvedel šele, ko se je vrnil iz tržaških zaporov in so ga doma razveselili z novico, da je Jakob živ, da se je vrnil iz Rusije in da ga imajo zato zastraženega v nekakšni vojaški »karanteni« v Šiški. »Do konca vojne bo že potrpel! Bolje tam kakor na fronti,« se oče nasmehne in z nasmehom pove, da je Jakob lahko srečen. »Vsi smo. Druge družine niso tako srečne. Skoro v vsaki družini imajo koga mrtvega ali pogrešanega. Mi pa smo vsi živi in...«

»Samo mojega tate ni! Bogve, ali ga bom še kdaj videl?«

Odkar sta doma, jo po Francu ni vprašal, kakor da ga je že po-
pil in prebolel misel, da ga je izgubil za vselej. Zdaj pa ...

«Vidiš, nono, tudi mi nismo več vsi. Midva z mamo pogrešava
o. Morda se bo nekoč vrnil prav tako nenadoma kakor stric
kob?»

»Morda? Clovek ne sme nikoli izgubiti upanja!«

Tudi očetove besede so za Štefi udarci.

»Da, seveda, potem bomo zares vsi,« odgovarja oče in si ne upa gledati Stefi.

»Prišel bo sem, ker se na Bavarsko nočem več vrniti.«
»Ne bo se ti treba, Slavko! Dokler bo nono živ,« pokaže na sebe
dokler bo stal naš dom, boš naš in samo naš. V šole boš šel...

Modrijan iz Bohinja

(dr. Janez Mencinger
1838 — 1912)

(Nadaljevanje)

Naša pripoved o Mencingerjevem zdaj srečnem, zdaj trpkem življenju, gre h kraju. Preden pa se bomo poslovali na svetokriškem pokopališču v Krškem od našega bohinjkega rojaka, moramo vsaj v skopih besedah prikazati tudi njegovo delo, njegovo pisateljski lik.

NEJAZ NEMCIGREN

Kakor je bil Mencinger v mnogih rečeh povsem samonikel, samosvoj, nekako osamljen mož med sodobnimi slovenskimi pisatelji, bolj modrijan kot pripovednik — tako nas preseneča tudi dejstvo, da nobeno njegovo književno delo ni izšlo v samostojni knjigi, vsaj za časa njegovega življenja ne. Pozneje pač, v ponatisih.

Pisal pa je dosti in svoje spise objavljaj v najrazličnejših revijah, časnikih in zbornikih. Na lepo stran njegovega značaja, skromnost, kaže tudi to, da nekaterih svojih spisov niti podpisal ni ali pa le z začetnicama svojega imena. Rad je rabil tudi psevdonime, najzanimivejši od teh je pač »Nejaz Nemcigren«, sestavljen iz zlogov in črk njegovega pravega imena.

Drug tak pomemben Mencingerjev psevdonim je bil »Sivor«, očitno namigujoč na njegovo nagnenje do starčevskega modrovanja. Svoje prve, gimnazijske pesmi pa je podpisoval kot »Jankomir« ali »Janko Mir«.

Pisati je začel Mencinger že v rani mladosti, kot devetnajstletnik. Nanj so vplivali dve leti starejši Vajevci, predvsem Simon Jenko. Prve pesniške in pisateljske poizkuse je Mencingerju objavil Bleiweis v svojih Novicah. — Ne bo narobe, če kot prešernoljubi vzemo tudi to, da je Mencinger že l. 1858 objavil dajšo pesem »V spomin Prešernu«.

V času dunajskih študij, sprva na filozofski, pozneje na pravni fakulteti, je prišel Mencinger v stike predvsem s Stritarjem. Njegov vpliv je Mencingerja preobrazil iz pesnika v pisatelja-povestničarja. Ne bomo se pa dolgo mudili pri tem Mencingerjevem obdobju, ker ni tako značilno zanj, le nekaj naslovov teh povesti naštejemo: Zlato pa sir, Vetrogončič,

Človek toliko velja, kar plača, Bore mladost, Skušnjave in izkušnje, Zgubljeni pa spet najdeni sin in humoreska Mešana gospoda (nekaka predhodnica Kersnikovi Jari gospodil).

Že v teh njegovih mladeniških delih je očiten krepak slog, čist jezik in zdrav realizem, v kakršnem je tedaj le redkokdo upal pisati.

ISKRIV SATIRIK

Oskosrčne politične in kulturne razmere druge polovice 19. stoletja na Slovenskem, ki so trle Jurčiča, strle pa Levstika in Gregorčiča, so našle v Mencingerju ostrega, bistrookega kritika. Oborožen s filozofsko razgledanostjo, pravniško spretnostjo in z blestečo močjo peresa — se je Mencinger dokončno poslovil od pesnikovanja in neangažiranega pripovedništva — vrgel se je v boj, kot kritik in satirik!

Spisi te dobe (od l. 1880 dalje) kažejo, da je imel Mencinger izbrušen okus za estetske vrednosti in tenak posluh za ločitev resnice od laži. Ni maral pretiranega pobožnjaštva, pa tudi radikalnega rušenja obstoječih življenjskih norm ni maral. Uprl se je kodrovemu grobemu naturalizmu v splošno znani satiri »Čmokavzar in Ušperna« ki velja še dandanašnji za najboljši slovenski spis te zvrsti. — Odločno se je Mencinger uprl tudi votlemu ropotanju tedaj še tako občudovane koseščine.

Koseskega se je lotil tudi s travestijo (predelavo preobleko) Prešernove pesmi Neiztrohnjeno srce. Poslušajmo, kako zveni v Mencingerjevi Koseščini predzadnja kitica:

Kar pevic z lune, sonca je
pevskih otiskov snel,
jih krogli lok bo neba do
do jutra natrag vzel,
ko hlap serce prepuha,
prežehta rose tik,
ne zgine še — do zadnjih
zagrebamo ga pik.

PESNIK IN PRAVNIK

Udaril je Mencinger tudi po Mahničju, ki je tako nestrpno napadal čutečega goriskega slavčka Simona Gregorčiča. V svoji satiri, naperjeni proti Mahničju, je na resno-šegav način »dokazal«

da je v Vodnikovih pesmi Vršac in v nekaterih Slomškovih pesmih tudi polno »bogokletnih« trditvev.

Gotovo pa bi nas utegnili najbolj zanimati duhovita satira O pesniku Prešernu kakor pravniku. Seveda pa Mencinger že koj v uvodu pravi, da kot Prešernov odvetniški naslednik v Kranju, ni našel niti kakih pesniških niti pravnih spisov po njem, kljub temu da sam opraviči pesnika, ki je napisal:

Pet' ljubeznivost tvojo in
lepoto,
je moj poklic ni samo
opravilo,
dokler me v groba poneso
temoto.

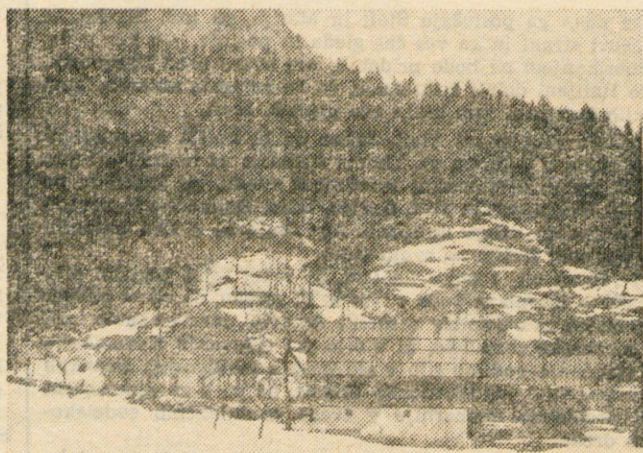
je vendarle vzel nekaj njegovih pesmi pod šegavostri juridični drobnogled.

Najprej se jezi, ker je dal Prešeren najlepšo Ljubljanko, Urško, povodnemu možu, da jo je utopil — samo zato, ker njega ni marala. Pravnik bi že moral vedeti, da je to le prehuda kazenska samo za — košarico!

Potem se Mencinger loti Nezakonske matere. Nejuristi štejejo to pesem med najlepše umetnine na svetu — jurist pa se mora srditi, ker Prešeren kot pravnik ni imel druge tolažbe za nesrečno mater, kot le:

On, ki tice pod nebom živi,
naj ti da srečne, vesele dni.

Mencinger, kot odvetnik, bi nesrečnici rekel, naj si preskrbi rojstni list in uobzno spričevalo in bi ji pomagal napraviti tožbo za priznanje

Zaselek Na Mlaki pri Brodu v Bohinju. Tu, pod Rudnico, stoji rojstna domačija pisatelja dr. Janeza Mencingerja

očetovstva, če pa je že »on« šel po svetu, sam bog ve kama, tedaj bi se pobrigal, da sodišče otroku postavi skrbnika.

Bistri analitik Mencinger je tudi v Novi pisariji iztaknil, da Prešeren ni spoštoval pogodbe in obljube, ki jo je dal pisarju. Izneveril se ji je kot mornarjeva ljubica svoji prisegi.

In tako se Mencinger še naprej poigrava, kot pravnik

s pesnikom-pravnikom. Zraven pa kar mimogrede zavdva, da so že v Črtomiromem času potovala pisma iz Kranja v Bohinj, o čemer beremo lahko v trinajsti osemvrstičnici Krsta pri Savici. »...List pride, kak vasi in veže božje gore. — Čas, Črtomir, je vzet orožje!«

KRAMLJAJOCI FILOZOF

Posebno zvrst Mencingerjevih spisov po tvorijo nekatere strokovno-znanstvene razprave. Vendar vse kaže, da se mu strogost snovi ni prilagajala, kaj hitro je zašel v kramljanje in modrovanje. Seveda pa kljub tej niansi ne gre odrekati spisom preudarnosti in tehtnosti.

Taki so: Pismo mladega slovenskega pisatelja do mladih svojih tovarišev, Kmet in narodnost, Potovanje in premišljevanje nekega bankovca, Ajdovski gradec in drugi.

V tej poslednji razpravi je Mencinger trdil, opirajoč se pri tem na spomine svojih otroških let in na pripovedi starih Bohinjcev, da na Ajdovskem gradu nikoli ni bilo ne gradu, ne utrdb, niti naselbin in fužin. Sicer je to trdil kot nezgodovinar, sam tako pravi — vendar je znanost to Mencingerjevo domnevo z dokazi novih arheoloških izkopavanj ovrgla. Našli so namreč na hribu sledove starih fužin pa tudi sledovi predzgodovinskih naselbin so se pokazali.

polet. — Sicer pa se je te pesniške svobode Mencinger tudi sam posluževal. V povesti Bore mladost je napisal, da je na Vrtovinu (prav o tem hribu je zdaj toliko polemik v časnikih!) tik nad Bohinjskim jezerom, nekoč stal grad, ki so ga sezidali briksenški škofje. Seveda takega gradu v Bohinju v resnici nikoli ni bilo!

Svojo nagnjenost k modrovanju je Mencinger tudi v svojih spisih sam priznaval. Da je bil tak že l. 1865, ko je bil še mlad koncipient v Brežicah pri dr. Razlagu, izpričuje tudi tale misel iz Pisma mladega slovenskega pisatelja do mladih svojih tovarišev: »Varuj se pa, da tvoja nada, tvoje pričakovanje, ne bo preveliko. — Goljufana nada je mati obupa. — Iz slovenskega pisanja ne boš si pridobil zlatov, ne imenitnih svetinj in ošabne slave. Tvoj trud za domovino je blago žrtvovanje...«

JEZIK IN SLOG

Prijatelj in prvi urednik Mencingerjevih Izbranih spisov dr. Josip Tominšek je menil, da značaj našega pisatelja ni bil znanstveno usmerjen. Da je kot bohinjki praktik odklanjal zlasti vsako neplodno teoriziranje. Znanstveno metodo, ki deluje z drobci in je tuja življenju, je ljubeznivo osmešil. — Mencinger tudi ni pravi pripovednik. Mislec je in učitelj, ki piše v pripovedni obliki neprisiljenega kramljanja, pri čemer ima glavno besedo on sam. V tem kramljanju je duhovit, ostrogled — a nikoli dolgočasen. Zaradi iskrenosti in čistosti svojih nazorov pa tudi ni žaljiv, pa četudi je njegova sodba še tako trpka. — V slovenskem slovstvu zavzema Mencinger posebno, osamljeno mesto kot pisatelj-prerok slovenstva in kot bohinjki modrijan.

Za Mencingerjev slog in jezik pravi Tominšek, da sta tehtna, pristna in izvirna. Nalašč rabi izraze, domače med ljudstvom, dasi v običajnem knjižnem jeziku neznane. Dana mu je preprosta, nazorna, lahko umljiva beseda. Vanjo dostikrat obleče svoje težke resne misli.

Tako smo si še prihranili pripoved o obeh največjih in najpomembnejših Mencingerjevih delih Abadonu in Moji pisov o »bohinskem modrijanu«. Prvi spis, Abadon, je prav gotovo imenoval, je prav gotovo Mencingerjeva politična izpoved, medtem ko velja Moja hoja na Triglav za pisateljevo literarno in človeško oporoko, naročilo mladim rodovom.

(Konec prihodnjice)

ČRTOMIR ZOREC

Prejšnji mesec so mladinci radovljiške občine dobili klubski prostor, ki so ga sami preuredili. Tako se je tudi mladim v Radovljici uresničila dolgoletna želja — Foto: F. Perdan

Mladi v radovljiški občini

Dobili so mladinski klub

Do sedaj so imeli največ uspeha z vikend seminarji

O vikend seminarjih, ki jih prireja občinski komite zveze mladine v Radovljici, smo v našem časniku že pisali. Pred kratkim pa smo izvedeli, da so vikend seminarji postali ena najbolj priljubljenih oblik dejavnosti mladitve. Ze lani je komite pripravil več takšnih seminarjev, trenutno pa imajo predvidenih še šest. Na teh seminarjih razpravljajo o raznih občinskih in drugih vprašanjih, hkrati pa pripravljajo kulturne in zabavne prireditve. Do sedaj so takšne seminarje pripravili v partijskem domu na Vodiški planini, v Slandrovem domu, Pod Voglom in v Mladinskem domu v Bohinju. Enega takšnih seminarjev bodo imeli tudi danes (sobota) v Bohinju.

Eden najpomembnejših uspehov — hkrati pa se je s tem uresničila velika in davna želja radovljiške mladine — pa je, da so pred kratkim dobili klubski prostor. S tristo prostovoljnimi delovnimi urami so v graščini v Radovljici uredili lep klub. Zdaj sicer še nimajo izdelanega konkretnega programa, vseeno pa ima klub že sedaj okrog 70 članov. V njem že dela fotoklub, igrajo pa tudi namizni tenis in šah. Klub upravlja mladinski aktiv Radovljica, ki je bil ustanovljen isti dan kot klub. Do sedaj je ta ak-

tiv priredil v klubu dva plesa, v prihodnje pa nameravajo življenje in delo v klubu zelo razširiti. Predstavniki občinskega komiteja so nam tudi povedali, da je klub namenjen za vso mladino iz Radovljiške občine.

Trenutno je v radovljiški občini (po podatkih občinskega komiteja ZM) 27 aktivov zveze mladine. V teh aktivih pa je okrog 2300 članov. Čeprav večina aktivov dobro dela, pa so najboljši oziroma najbolj delavni aktiv v bohinjskem koncu. Vsi aktiv v radovljiški občini in občinski komite pa se že pripravljajo na mesec mladosti. Tako kot prejšnja leta, bodo tudi letos priredili razna športna tekmovanja (rokomet, odbojka, šah, namizni tenis itd.). Na sam dan mladosti pa bodo pripravili oddajo Mladina pred mikrofonom, za katero pravijo, da bo letos malce drugačna od tovrstnih oddaj

iz prejšnjih let. Popestrili jo bodo namreč z nastopom mladih talentov. Razen tega pa je v mesecu mladosti predviden tudi sprejem mladih v zvezo komunistov. Do sedaj je občinski komite mladine že predlagal za sprejem v zvezo komunistov okrog 15 mladincev. Hkrati s pripravami na praznovanje meseca mladosti pa se pripravljajo tudi na sprejem štafete. Čeprav se še niso odločili, pa bodo najbrž letos v radovljiški občini organizirali tudi nekaj lokalnih štafet.

Ker pa je v mesecu mladosti (17. maj) predviden tudi VIII. kongres zveze mladine Slovenije, bodo prihodnji mesec v mladinskih aktivih obširno razpravljali o predkongresnem gradivu. Pripravili bodo tudi razširjeni plenum občinskega komiteja, na katerem bodo izvolili tri delegate za kongres.

A. Zafar

ZGP MLADINSKA KNJIGA,
Ljubljana, Titova št. 3

RAZPISUJE

prosto delovno mesto

POSLOVODJE

za Knjigarno in papirnico
V KRANJU

POGOJ:

visokokvalific. delavec ali slična izobrazba. Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z življenjepisom Kadrovskemu oddelku MLADINSKE KNJIGE, Ljubljana, Titova 3. Rok razpisa velja osem dni od objave v časopisu.

Poziv

Po 2. členu zakona o dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo zavarovanci od dopolnilnih dohodkov (Ur. list SRS št. 5/68), so dolžni plačevati dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje od neto dohodka iz delovnega razmerja tisti zavarovanci, ki opravljajo poleg dela v delovnem razmerju s polnim delovnim časom še kakšno obrtno ali obrtno podobno dejavnost kot postranski poklic in zavarovanci, ki opravljajo delo na domu,

Na podlagi 5. člena cit. zakona so zavarovanci iz prejšnjega odstavka dolžni prijaviti zgoraj naštetje dejavnosti v 30 dneh od dneva, ko so začeli opravljati tako dejavnost. Zavarovanci, ki opravljajo tako dejavnost na dan uveljavitve tega zakona, morajo predložiti prijave v 30 dneh od uveljavitve tega zakona. Ker do sedaj še nismo prejeli nobene prijave, čeprav je rok pretekel 16. marca 1968,

pozivamo

vse zavarovance, ki opravljajo poleg dela v delovnem razmerju s polnim delovnim časom še kakšno obrtno ali obrtno podobno dejavnost kot postranski poklic ali ki opravljajo delo na domu, da vložijo prijavo take dejavnosti najkasneje do 15. aprila 1968 pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje Kranj oz. njegovih podružnicah na Jesenicah, v Radovljici, Skofji Loki in v Trzinu, kjer je pač sedež organizacije, pri kateri je zavarovanec v delovnem razmerju. V prijavi je treba navesti tudi dohodek, ki ga doseže zavarovanec s takšno dejavnostjo in od kdaj zavarovanec opravlja takšno dejavnost.

Kolikor zavarovanec ne bi vložil prijave niti v dveh mesecih od dneva, ko je začel opravljati dejavnost oziroma od dneva uveljavitve cit. zakona, plača štirikratni znesek dodatnega prispevka za čas med dnem, ko je obveznost nastala in dnem, ko je bila obveznost ugotovljena.

Kranj, 25. 3. 1968

Stevilka: 04/66-825/1

Komunalni zavod za
socialno zavarovanje
Kranj

Alpinci PD Martuljek

V začetku julija bo preteklo leto dni, odkar so pri planinskem društvu Martuljek ustanovili alpinistični odsek. V kratkem času so dosegli velike uspehe. V odseku je deset članov. Ti so v tem kratkem času opravili 162 vzponov, od tega 21 pozimi. Triindevetdeset vzponov so opravili doma, 25 v tujih gorah, 23 pa je bilo prvenstvenih.

Organizirali so tudi plezalno šolo, ki se je je udeležilo sedem tečajnikov. Praktični del so imeli v Trenti, na Vršču, v pečevju pod Srednjim vrhom in drugod. Odsek je organiziral v Trenti tudi alpinistični tabor. Enajst udeležencev tabora je v tem času opravilo kar 20 plezalnih vzponov, od tega 4 prvenstvene smeri in eno ponovitev. Lani so preizkusili svoje znanje tudi v tujih gorstvih: na Montažu, Obirju, Peci, Marمولاتي, Waliških Alpah, Italijanskih Dolomitih in drugje.

Člani alpinističnega odseka so sodelovali tudi na številnih drugih prireditvah, tečajih in akcijah, spominskih pohodih, pomagali so gorski reševalni službi in drugod.

V zadnjem času si je alpinistični odsek nabavil precej zimске in letne opreme, pri čemer mu je pomagalo matično društvo in pa zveza za telesno kulturo na Jesenicah. Ena izmed večjih nalog v letošnji sezoni bo prav gotovo postavitve bivaka v Martuljkovi skupini.

R. Carman

Janez Koršič, Jože Oman in Stane Kersnik na prečanju gobena Rodice 9. marca letos

ZADNJI PLESNI TEČAJ V TEJ SEZONI!

Začetniški plesni tečaj se bo začel 22. marca, nadaljevalni tečaj pa 28. marca, obakrat ob 18.30 v Delavskem domu v Kranju vhod 4/I. — Ne zamudite vseh družabnih plesov.

Nesreče zadnjih dni

Od petka, 22. marca, se je na gorenjskih cestah pripetilo petnajst prometnih nesreč, od tega sedem lažjih. Pri tem je bilo pet oseb hudo ranjenih, dve pa lažje.

V petek nekaj po drugi uri popoldne je na Cesti talcev v Škofji Loki voznik osebnega avtomobila Lj 326-78 Stefan Zavrlan pri prehitevanju nekakega vozila trčil v moped, ki je pripeljal iz nasprotnne smeri. Pri nesreči se je hudo ranil voznik mopeda Jože Pustavrh. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Voznik osebnega avtomobila je po nesreči pobegnil.

Tatove mikajo le nezaklenjeni mopedi

Z lepim vremenom se je na cestah precej povečalo število mopedov. Služba javne varnosti vsako leto ugotavlja, da lastniki mopedov svojih vozil največkrat ne zavarujejo pred tatvinami, posebno če jih puste na javnih krajih. Tako je bilo lani ukradenih kar 111 nezaklenjenih mopedov, medtem ko so tatovi odpeljali le dva zaklenjena mopeda. Največ mopedov je odpeljan izpred trgovin, gostilniških in drugih lokalov. Tatvine nezaklenjenih mopedov so pogoste še na parkirnih prostorih in drugje. Od skupnega števila ukradenih mopedov je bilo najdenih oziroma izsledenih 84 odstotkov vozil.

Deset minut po deseti uri zvečer je v četrtek na cesti JLA neznan mopedist pri prehitevanju zbil kolesarja Franca Bašlja iz Bobovka.

V soboto zjutraj se je pripetila prometna nesreča v Gozdu. Voznik osebnega avtomobila KR 116-87 Branko Ben je na ovinku zaradi neprimerne hitrosti na poledeneli cesti trčil v zemeljsko pobočje. V nesreči se je voznik hudo ranil. Škode na vozilu je za okoli 1500 N din.

Istega dne se je na cesti tretjega reda Škofja Loka—Gorenja vas v Podpluterci kolesar Franc Kržišnik iz neznanega vzroka zaletel v konjsko vprego, ki jo je vodil Florijan Pokoren. Pri padcu se je Franc Kržišnik huje ranil.

V nedeljo, 24. marca, ob pol dveh popoldne je na cesti Staneta Žagarja v Kranju osebni avtomobil KR 137-17, voznik Pavel Oblak, zadel Milana Kodeka, roj. 1922, ki je nenadoma šel čez cesto. — Pri nesreči se je pešec hudo ranil.

V nedeljo zvečer je v bližini bencinske črpalke v Radovljici Anton Adamič ustavljal voznike. Da bi se izognil pešcu, je voznik osebnega avtomobila LJ 673-45 Janez Kržič z zasenčenimi lučmi zavil v levo in nato v desno, pri tem pa sta se z osebnim avtomobilom, ki ga je vozil Jože Rozman oplazila. Škode je za okoli 9500 N din.

Kdo je kriv?

Pred kratkim so asfaltirali del Delavske ceste, ki vodi mimo stanovanjskih blokov Tekstilindusa v Stražišču. In prav ta cesta, na kateri je promet vsak dan večji, posebno odkar po njej vozijo tudi lokalni avtobusi, je postala priljubljeno igrišče otrok, ki stanujejo v bližini.

In v nedeljo se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi: prišlo je do nesreče. 5-letna deklica je skočila pred osebni avtomobil. Posledica: zlomljena noga in poškodovana ledvica.

In zakaj se je to zgodilo? Med bloki je precej velik prostor, na katerem bi se z malo dobre volje lahko uredilo otroško igrišče. Vendar pa so ves ta prostor stanovalci obdelali in spremenili v vrtnice. Otroci vsekakor ne morejo ostati ves dan doma, pa tudi starši jih ne morejo vseskozi nadzorovati. In tako se zbirajo in igrajo na cesti. Ali bo ta nesreča dovolj veliko opozorilo, da je treba nekaj ukreniti, ali pa bomo čakali do naslednje, verjetno težje nesreče?

V. B.

V ponedeljek, 25. marca, je na Škofjeloški cesti v Kranju voznik osebnega avtomobila KR 112-50 Anton Košenina prehiteval Pavla Trobca. Pešec je nenadoma stopil z desne strani proti sredini ceste, tako da ga je avtomobil zadel. Pri tem se je pešec laže ranil.

Istega dne popoldne je med vožnjo po obvoznici cesti v Naklem padel z voza vprege Jože Godnič, roj. 1911, s Police. Pri padcu se je hudo poškodoval in so ga prepeljali v bolnišnico Petra Držaja v Ljubljani.

L. M.

Razpisna komisija pri
Delavski univerzi
Škofja Loka

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

direktorja

Pogoji —

visokošolska izobrazba z najmanj 2 leti ustrezne prakse,
višješolska izobrazba z najmanj 4 leti ustrezne prakse pedagoške ali politološke smeri.

Rok razpisa je 15 dni po objavi.

Stanovanja ni.

Gostinsko podjetje
JELEN KRANJ

išče naslednje sodelavce:

sobarico

staro cca. 40 let obvezno znanje nemškega jezika

natakarja

kvalificiranega, obvezno znanje nemškega jezika

kuharja

kvalificiranega, zmožen samostojnega dela, z najmanj triletno prakso

Stanovanje in hrana, za samce sodelavce, v podjetju. Ponudbe pošljite do 15. aprila na upravo podjetja.

Očiščene
in zmrznjene
morske ribe

v prodajalnah

Živila
Kranj

Bralci nam pišejo

Z zračno puško nad ptice

Res, da je sedaj že konec zime, vendar to še ne pomeni, da nam za ptice ni treba več skrbeti. V četrtek, 14. marca, sem videl nekaj, kar me je zelo presunilo. Nekaj pod noč, ko so se ptice že odpravljale k počitku, so v

bližnjem gozdu mladi fantje z zračno puško streljali na grlice. Ni mi jasno, da kaj takega lahko počenjajo mladi ljudje s srednjo šolsko izobrazbo, eden je imel celo visoko. Kakšna zabava neki je streljanje ptic? Zanima me tudi, kaj pravi na to lovška družina, saj taki pojavi niso redki.

M. N.
Posavec

Žalost v Zgornjesavski dolini Štiri žrtve pod Mojstrovko

V nedeljo okoli osme ure zjutraj je snežna lavina zasula skupino osmih smučarjev. Odpravili so se iz Erjavčeve kočice čez Vratca prek Slemenca na Vršču proti Mojstrovki, odkoder so se hoteli v turnem smuku spustiti v Tamar. Ko so prečkali nevarno vesino pod severno steno Mojstrovke, so sprožili snežni plaz. Plaz je pokopal pod seboj sedem smučarjev, ušel mu je le Tone Oman. V bližini je bil takrat tudi gorski reševalec Emil Herlec iz Kranja, kasneje pa je prihitelo na kraj nesreče še osem planincev. Eden izmed njih je obvestil reševalce na Vršču. Medtem so odkopali sedemnajstletnega Mitja Omana in nekaj kasneje še hudo ranjeno Ino Vrhovnik. Štiri smučarje pa so reševalci potegnili izpod snega že mrtve. To so bili: Janez Robič in Rafko Zupan, oba iz Martuljke, Andrej Noč iz Koroške Bele in Alojz Gajšek iz Slovenskega Javornika. Reševalcem je pomagal tudi helikopter, iz katerega so odvrgli precej potrebne opreme.

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 79. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

Marija Ravnihar
rojena Gregorc

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 27. 3. 1968, izpred hiše žalosti Strahinj 77 na pokopališče v Naklem.

Žalujoči: mož Janez, sinova: Janez in Mirko z družinama, sestre in brat ter drugo sorodstvo

Strahinj, 24. 3. 1968

Prodaj

Prodaj SENO in OTAVO.
Krek, Selca 35 1330
SINGER — polavtomatični
šivalni stroj, prodaj. Bašelj
2, Predvor 1334
Lep sobni KAMIN in STE-
DILNIK gorenje na drva prod-
am. Šimunac, Zupančičeva
30, Kranj 1372
Ugodno prodaj dobro
ohranjeno motorno KOLO
DKW 200. Predoslje 114,
Kranj 1389
Prodaj po ugodni ceni SE-
ME črne detelje. Cerklje 116
1484
Prodaj balkonska VRATA
195 x 65 z razdeljenim oknom
110 x 160 na roletu. Predoslje
72, Kranj 1485
Prodaj SENO. Oreholje
14, Kranj 1486
Prodaj kombiniran OTRO-
SKI VOZICEK (nemški).
Kranj, Partizanska 34 1487
Prodaj FIAT 600. Hudobiv-
nik Pavel, Luže 43, Senčur
1488
Prodaj HISO s sadnim vr-
tom. Poizve se Sv. Duh 26
pri Cuku Alojzu 1489
Prodaj zazidljivo PARCE-
LO. Trboje 63, Smlednik
1490
Prodaj dobro ohranjen
globok-pleten OTROŠKI VO-
ZICEK (nemški). Feldin, Je-
lenčeva 33, Kranj - Primskovo
1491
Prodaj KONJA, starega 6
let in ZREBICO, 11 mesecev.
Zalog 42, Cerklje 1492
Prodaj lepega PAVA in
samico. Naslov v oglašnem
oddelku 1493
Ugodno prodaj zazidljivo
PARCELO z načrtom ter
gradbenim dovoljenjem in
gašeno APNO, uporabno za
takojšnjo gradnjo v bližini
Kranja. Naslov v ogl. oddelku
1494
Poceni prodaj 650 kosov
dobro ohranjene strešne OPE-
KE (folc). Godešič 21, Sko-
fja Loka 1495
Prodaj PESEK za cement-
no opoko. Naslov v oglašnem
oddelku 1496
Prodaj dobro ohranjen
MOPED T-12. Kranj, Skofje-
loška 50 1497
Prodaj gradbeni MATERI-
AL in odstopim PARCELO z
gradbenim dovoljenjem na
Jesenicah. Naslov v oglašnem
oddelku 1498
Prodaj TELICO, ki bo v
sredini aprila teletila. Debevc,
Dobropolje 12, Brezje
1499
Prodaj 200 kg prvovrstnega
semenjskega KROMPIRJA igor
in SLAMOREZNICO s puhal-
nikom. Sr. vas 50, Senčur
1500
SENO zamenjam za hlev-
ski GNOJ. Lebar, Benediko-
va 17, Kranj - Stražišče

1501
Prodaj PRASIČKE, 6 ted-
nov stare. Bodešče 6, Bled
1502
Prodaj 7 tednov stare PUJ-
SKE. Vopovlje 16, Cerklje
1503
Po ugodni ceni prodaj po-
samezno ali skupaj — DI-
VAN, sobno ali kuhinjsko
KRENDENCO in MIZO s 4
STOLI. Naslov v oglašnem
oddelku 1504
Prodaj JABOLKA po 0,80
novih din. Češnjevke 9, Cer-
lje 1505
Prodaj nove GAJBICE.
Poženek 6, Cerklje 1506
Prodaj KRAVO, ki bo pe-
tič teletila. Moše 16, Smled-
nik 1507
Prodaj SADIKE hrušk.
Dorfarje 24, Zabrica 1508
Prodaj traktorski PLUG
OBRACALNIK, KRAVO — či-
strokovno mafa fonko, visoko
brejo in vprežnik (filfarga-
ret). Senčur 235 1509
Prodaj 6 tednov stare
PRASIČKE. Moše 13, Smled-
nik 1510
Prodaj poceni ROCNI VO-
ZICEK (derca), nosilnost 500
kilogramov. Kranj, Jezerska
c. 42 1511
Prodaj plemenske ZAJK-
LJE. Sp. Brnik 54, Cerklje
1512
Prodaj 3 PRASIČKE, 6
tednov stare. Vašca 12, Cer-
lje 1513
Nujno prodaj VW-kombi.
Cena ugodna. Naslov v ogla-
snem odd. 1514
Zaradi preureditve stanova-
nja poceni prodaj nov
KAVC, DIVAN in dva stola.
Iva Marenčič, Kranj, C. mla-
dinskih brigad 4 1515
FIAT 600 D, dobro ohran-
jen, ugodno prodaj. Naslov
v oglašnem odd. 1516
Prodaj AVTO varburg-ka-
ravan ali zamenjam za manj-
šega. Vambergar Ivan, Zlat-
nerjeva 6, Kranj - Stražišče
1517
Prodaj ŠIVALNI STROJ

»cik-cak« pa zelo ugodni ceni.
Naslov v oglašnem oddelku
1518
Prodaj PRASIČA, 80—90
kg težkega. Kuhar Ana, Sr.
vas 56, Senčur 1519
Prodaj nov AVTO — AUDI
72. Kranj, telefon 21-860
1526

Ostalo

Izgubil sem LISTNICO z
vsemi dokumenti. Najditelja
naprošam, da mi vrne vsaj
dokumente proti lepi nagradi.
Kokrica 4, Kranj 1520
Izgubil sem otroške elastične
HLAČKE zjutraj 21. 3. 1968
na cesti Brode do Skofje
Loke. Poštenega najditelja
prosim, da jih odda proti na-
gradi v kemično čistilnico
Sk. Loka 1521
Izgubila sem zlato zapestno
URO na Maistrovem trgu v
Kranju. Najditelja prosim,
da jo proti nagradi vrne Mo-
har, Gradnikova 1, Kranj
1522
Iščem fanta ali dekle za
pomoč na mali kmetiji. Na-
slov v oglašnem oddelku
1523
Iščem prazno ali opremlje-
no SOBO, grem tudi kot so-
stanovalka. Plačam naprej.
Naslov v oglašnem oddelku
1524
Sprejem v varstvo 3 do
4 leta starega otroka. Ban
Zdenka, Kidričeva 7, Kranj
1525

Planinsko društvo GORJE,

razpisuje za Dom
Planiko na Triglavu, v polet-
nih mesecih tri delovna mesta
in sicer:

kuharico, sobarico in servirko

— Ponudbe poslati na gornji
naslov s kratkim opisom
sedanjih zaposlitev.

Gostinsko podjetje

HOTEL JELOVICA BLEJ

bo prodajalo od 26. 3.

dalje razno pohištvo in žimnice.

Prednost imajo gospodarske organizacije
in nato šele zasebniki.

ZAVAROVALNICA SAVA,

P. E. KRANJ,

Kranj, Oldhamska 2

razpisuje

za čas od 1. 4. 1968 do 30. 9. 1968 prosto de-
lovno mesto korespondenta v oddelku med-
narodni transport. Zahteva se znanje angle-
škega jezika s korespondenco in strojepisja
ter najmanj srednješolska izobrazba. Ponud-
be se sprejemajo do vključno 1. 4. 1968.

OBVEŠČAMO POTROŠNIKE, posebno gospodinj- re, rejce malih živali in vrtničarje,

da vas na tržnici v Kranju postrežemo s kvalitet-
nimi mlečnimi izdelki, kruhom, sadjem in zelenjavo,
krmili za kokoši nesnice in piščance ter vsemi vr-
stami semen cvetja in vrtnin.

Obiščite nas na tržnici, kjer vam bomo postregli
s kvalitetnimi proizvodi po najugodnejših cenah.

KMETIJSKO
ŽIVILSKI
KOMBINAT
KRANJ

Priporočamo se!

Komisija za prodajo osnovnih sredstev
pri OBRATNEM PODJETJU

DOM - OPREMA ŽELEZNIKI

prodaja naslednja osnovna sredstva:

- a) mizarski poravnalni in debelinski
skobeljni stroj,
- b) stroj za rogličenje
- c) kompresor — 100-litrski
- d) tračno žago
- e) električni šivalni — krojaški stroj
VERITAS

Informacije dnevno na tel. 85-708.

Ogled razpisanih osnovnih sredstev vsak dan od
6.—14. ure.

Prodaja razpisanih osnovnih sredstev bo dne 30. 3.
1968 med 8. in 10. uro dopoldne v Železnikih št. 151.

Razpisna komisija pri

UKO

KROPA

razpisuje DIREKTORJA

delovno mesto

po 112. čl. temeljnega
zakona o volitvah DS
in drugih organov
upravljanja v delovnih
organizacijah in 71. čl.
statuta podjetja.

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati
še naslednji pogoj: da ima srednjo ali višjo šolo
in 5 letno prakso na odgovornem delovnem mestu
v kovinski obrti.

Vlogi mora kandidat predložiti overovljeno doka-
zilo o strokovni izobrazbi, potrdilo o dosedanjih za-
poslitvah s kratkim življenjepisom in potrdilo o ne-
kaznovanju.

Podjetje stanovanja nima na razpolago.

Vloge je poslati na naslov komisije, v »UKO« Kropa
do 22. 4. 1968.

Združeno grafično podjetje
Mladinska knjiga

sprejme takoj v delovno razmerje

ADMINISTRATORKO

z znanjem strojepisja in delnim obvladanjem
knjigovodstva.

Pismene ali ustne ponudbe sprejema
ZGP Mladinska knjiga,
poslovalnica Kranj,
Maistrov trg 1.

Jiri Raška junak Planice 1968

Od naših najboljši Ludvik Zajc, najdaljši pa Marjan Mesec

Planica je doživela v minulih dneh svoj praznik. Medtem ko je bilo še v petek, dan pred pričetkom tekmovanja v dolini pod Poncami zelo slabo vreme, se je v soboto dolina prebudila odeta v praznično oblačilo z novo tanko snežno odejo in v prekrasnem sončnem vremenu. Vreme je bilo tako v soboto kakor tudi v nedeljo takšno kot so si ga vsi želeli. Letošnji praznik Planice je bil res svečan, lepši kot kdajkoli doslej, povrh vsega pa je bila prireditev s svetovnimi asi skakalnega športa tako kvalitetno zasledena kot že zlepa ne. V Planici je tekmovalo z mladinci vred več kot 100 odličnih skakalcev, najbolj pogumnih junakov planjskih skakalnic. V obeh dneh je prihitelo v Planico najmanj 30.000 gledalcev, ki so vsi več kot zadovoljni tako v soboto kakor tudi v nedeljo zapuščali to visokogorsko dolino z najboljšimi vtisi, da doslej tako zanimivega tekmovanja še ni bilo.

Dvodnevni program letošnje planjske prireditve je bil na taki kvalitetni ravni, da ga povsem lahko primerjamo z letošnjimi olimpijskimi igrami, pa čeprav ni bilo v Planici Norvežanov. K uspehu prireditve so največ prispevali briljantni Čehi, odlični Avstrijci in Nemci, pa tudi Jugoslovani. Čeprav je bila borba za najboljša mesta zelo ostra, o zmagi olimpijskega zmagovalca Raške ni bilo nikoli nobenega dvoma. Postal pa je tudi zdaj še rekorder 90-metrške skakalnice s 96 metri. To je rekordna dolžina, ki je ob sedanjih konstrukcijah skakalnice po vsej priliki ne bo nikoli nihče presegel. Raška je bil letos to, kar je bil pred leti Nemec Recknagel.

»Neverjetno težko čakam planjsko prireditev v letu 1969, ko bo svečana otvoritev največje skakalnice na svetu — 160-metrške velikanke,« nam je v nedeljo dejal letošnji junak Planice v ho-

telu Prisank v Kranjski gori. »To ne bo praznik samo za vas, pač pa za vrsto evropskih dežel, kjer je razvit ta atraktivni šport. Planica bo spet postala to, kar je bila pred leti, ko še ni bilo Vikersunda, Kulma in Oberstdorfa. Bachlerjev rekord s 154 metri bo veljal seveda samo še do Planice 1969. Mislim, da na vaši velikanki prihodnje leto ne bo težko poleteti tja do 170 metrov,« je še dejal in nato odhitel na večerjo.

Uspeh naših članov

Naši skakalci so letos k dokaj dobrim dosežkom dodali še lep uspeh na Planici 68. V tekmovanju za pokal Kongsberg so ekipno osvojili odlično drugo mesto. Eržen pa je bil med posamezniki tretji. Kranjčanu Petru Stefančiču, sedaj vojaku v Bovcu, pa je za las ušla zmaga. Med vsemi tekmovalci je bil v tekmovanju za pokal Kongsberg najdaljši, žal pa je pri skoku 90,5 metra podrsal z rokami

v radiusu in si s tem zapravil odlično zmago, kar pa je imelo za posledico, da Jugoslaviji ni pripadlo še imenitno prvo mesto med ekipami.

Mladinci — uspeh ali neuspeh

Uvrstitev naših mladincev za pokal Kongsberg so nekateri ocenili kot neuspešen nastop. Večina je bila namreč že leto za letom navajena na tradicionalne zmage naših mladih skakalcev na teh vsakoletnih tekmovanjih, saj so bili doslej vedno zmagovalci, če ne v posamični pa vsaj v ekipni konkurenci. Z izjemo Vinka Bogataja so res tokrat naši mladi skakalci skakali pod poprečjem, vendar, če povemo, da so bile kar tri naše ekipe v končni razvrstitvi pred prvimi ekipami Švice, Francije in Italije ter da so se plasirali v deseterico najboljših kar 4 Jugoslovani, pa to vsekakor ni malo.

Na velikanki — spet Raška

Raški ni bilo težko zmagati. Toda tokrat je bil na 120-metrski skakalnici nepremagljiv. Bil je odločen pri odzivu, lep v zraku in zanesljiv v desetku. Od naših je bil tokrat najboljši Ludvik Zajc (11.), najdaljši v obeh skokih, vendar slabši po slogu pa Marjan Mesec (13.).

Letošnja Planica je torej uspela. To ni bil praznik samo naše Planice, pač pa tudi naš narodni praznik. Čez leto dni bo še večji, Planica bo sprejela še večje junake ob še večjem obisku ljubiteljev tega lepega zimskega športa.

J. Javornik

Na prvenstvu Gorenjske vodi Zbil

Na prvenstvu Gorenjske so doslej odigrali 6 kol. Najboljšo igro je pokazal Zbil, ki je premagal vse nasprotnike. Zaradi odstopa Mehmedinovića imajo nekateri igralci odigrano partijo manj.

REZULTATI:

IV. kolo — Zbil:Mali 1:0, Hudnik:Krničar 1:0, Zaplotnik:Jan 0:1, Djordjević:Zorman 1:0, Prestrl:Zorko 0:1, Ciuha:Korošec 1:0.

V. kolo — Korošec:Zbil 0:1, Zorko:Ciuha preloženo, Zorman:Prestrl 0:1, Jan:Djordjević remi, Krničar:Roblek prek., Mali:Hudnik 1:0.

VI. kolo — Zbil:Hudnik 1:0, Roblek: Mali prek., Zaplotnik:Krničar 0:1, Prestrl:Jan 1:0, Ciuha:Zorman 1:0, Korošec:Zorko 0:1.

Vodi Zbil s 6 točkami. Sleđijo: Djordjević 4 (1), Zorko 3,5 (2), Mali 2,5 (2), Ciuha 2,5 (1), Hudnik 2 (1), Roblek 1,5 (3).

V. B.

Zimsko prvenstvo Slovenije v plavanju Enajst naslovov za zmagovalce

Triglav prvak — Naslove prvakov osvajali le člani Triglava (11) in Ljubljane (3) — Breda Pečjak trikratna prvakinja — Podvig Judite Mandeljc

V nedeljo so plavalci Triglava v kranjskem zimskem bazenu premočno osvojili naslov zimskega prvaka Slovenije v plavanju. Od štirinajstih naslovov prvakov, so jih osvojili kar enajst, pri čemer je bila najuspešnejša plavalka prvenstva Breda Pečjak, ki je osvojila tri naslove prvakinja.

Triglavani so nastopili brez svoje najboljšje plavalke Lidije Svarč. V njeni odsotnosti je poskrbela trinajstletna pionirka Judita Mandeljc za pravi podvig, saj je zmagala v disciplini 200 m prsno.

● 400 m prosto ženske — Zmagovalka Nuška Virnik je bila brez prave konkurence. Za prijetno presenečenje je poskrbel z drugim mestom Jančarjeva.

● 100 m prosto moški — Za enega izmed najboljših rezultatov na prvenstvu je poskrbel najstarejši plavalec Sašo Košnik. Državni reprezentant Trboveljčan Kostanjšek ga ni mogel resneje ogroziti.

● 100 m delfin ženske — Prva zmaga državne mladinske reprezentantke Brede Pečjak. Prijetno je presenetila Jenkoletova iz Krškega.

● 200 hrbtno moški — V popolnoma »kranjski« disciplini je Živko Levičnik nepričakovano premagal Janeza Nadižarja.

● 200 prsno ženske — Trinajstletna Judita Mandeljc je prehitela favorizirano Ilirijanko Fundukovo. Tako je postala edina pionirka, ki je na prvenstvu osvojila naslov članske prvakinja.

● 200 mešano moški — Vrhovškju je prvemu uspelo prekiniti serijo zmag domačih plavalcev.

● 4 x 100 prosto ženske — Zanesljiva zmaga Kranjčank

Smitove, Miheličeve, Virnikove in Jančarjeve.

● 400 prosto moški — Tudi ponovni obračun z reprezentantom Kostanjškom se je končal z zmago in odličnim rezultatom Košnika. Z dobrim rezultatom je presenetil mladi Milovanovič.

● 100 prsno ženske — Presenetljiva zmaga Jančarjeve nad vsemi najhitrejšimi slovenskimi plavalkami.

● 100 delfin moški — Vrhovšek je postavil drugi najboljši rezultat prvenstva (najboljši na 200 mešano).

● 100 hrbtno ženske — Breda Pečjak ni niti za hip spustila iz rok zmage. V nizu odličnih rezultatov sta se izkazali tudi mladi Kraljičeva in 12-letna Porenta.

● 200 prsno moški — Bivši plavalec reškega Primorja je prinesel tretjo in zadnjo zmago.

● 200 mešano ženske — S tretjo zmago je postala Breda Pečjak najuspešnejša plavalka prvenstva.

4 x 100 prosto moški — Kranjčani Slavec, Nadižar, Klemenčič in Košnik niso dovolili, da bi prišlo do napovedanega dvoboja z ljubljansko štafeto.

Tako so kranjski plavalci ponovno potrdili svoj primat v Sloveniji in napovedali, da lahko pričakujemo tudi na državnem prvenstvu, ki bo naslednjo nedeljo, razveseljivih vesti.

KONČNI VRSTNI RED:

1. Triglav 20.147 točk,
2. Ilirija 15.900, 3. Ljubljana 13.910, 4. Rudar 13.831, 5. Fužinar 12.568, 6. Slaviša 10.789, 7. Celuloza 8.673, 8. Neptun 1.687, 9. Koper 1.521.

P. Colnar

Uspešen začetek

Triglav : Hrastnik 5:1 (5:1)

Kakih 400 ljubiteljev nogometa je v nedeljo nedvomno zadovoljno odhajalo s prvega pomladanskega prvenstvenega srečanja. Domači so v prvem polčasu, ko je bila igra odprta, prikazali dokaj dober nogomet. S premišljenimi akcijami ter točnimi podajanjem so že od začetka zagospodarili na igrišču in bi bili z nekaj več pazljivosti lahko postavili še višji rezultat. Zrelih prilik za to je bilo dovolj. Že nekaj minut po začetku je Kulenović prvi načel nasprotnikovo mrežo in ukanil nato vratarja še dvakrat, čeprav so ga včasih oblegali kar trije. Četrtili je bil uspešen Bucalo, petič pa je poslal žogo v mrežo prav mojstrsko Vuković s prostega strela. Kako nujno potreben je bil v sprednji vrsti igralec Kulenovićeve kakovosti, se je pokazalo že pri prvem nastopu, še bolj pa se bo nedvomno v tekmah z močnejšimi nasprotniki, ko zmage ne bodo tako poceni. On in stari taktik Vukotić sta igralca, ki ju bo težko krotiti. Pod vodstvom obeh je napadalna vrsta zaigrala kot prerajena. Celotna obramba je bila dokaj solidna — z nekaj izjemami. Izleti branilca v nasprotnikovo polovico so sicer hvale vredni, vendar tudi tvegana reč, če se izletnik ne zna ali ne more pravočasno vrniti na svoje mesto. Tako se je zgodilo, da je Remc pobegnil v šestnajstercu in neovirano streljal ter dosegel častni gol. Njegovemu podvigu ni bilo kaj reči. Nepričakovani ostri in precizni strel je presenetil tudi Nosana in Vagajo.

Ko so Hrastničani spoznali, da jim grozi katastrofa, so v drugi polovici potegnili z izjemo desnega krila vse sile v obrambo, nekateri njihovih igralcev pa so temu dodali še neprimerno ostrino v igri. To dvojje in za igralce verjetno kar pretoplo sonce je omrtvilo in raztrgalo igro, kljub temu pa so domači imeli nekaj zrelih prilik za povišanje rezultata, ki pa so ostale neizkoriščene.

V bodoče se s takimi igrami ne bo pomnožilo le število točk, ampak tudi število obiskovalcev na tribuni.

KDO

Breda Pečjak

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-135. — Telefon: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, mailooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnik: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih števil 0,40 N din. — Inozemstvo 40,00 N din. — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.